

Zschemdenak.

Protyna

za Serbow

na pschestupne lěto

1884.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji J. E. Smolerja.

Cziščez Smolerjez knižicziščezetnje w maczičeznym domje w Budyschinje.

W tutym 1884. lécze po Khrystużu, kotrež je pschestupne lěto a 366 dnjow wopřichija, lieži ło:

wot stworjenja swěta	5833,
wot wustajenja julianskeje protyki	1929,
wot čerpenja a horjestacža Khrystužoweho	1851,
wot spoczatka křesćijanstwa w Szerbach	864,

wot sałoženja Budyškeho tachantstwa	664,
wot spoczatka reformazije	367,
wot naroda krala Alberta	56,
wot sałoženja Maczizy Szerbskeje	37.

Zyrkwinske lětne swamjenja.

W porjedženej Grijeho- rjowej protyžy:	W starej julianskej protyžy:
4 . . . . . flota licžba	4.
17 . . . . . wobwódb flónza	17.
12 . . . . . romske daniske čyžbło	12.
F. E. . . . . pišmnik njedželski	A. G.
III. . . . . epakty	XIV.
13. haprleje . . . . . jutrownička	8. hapr.
30. novembra . . . . . 1. njedžela adventa	14. dezbr.

Sacźmicze flónza a měšacžka.

W lécze 1884 ło flónzo tři krócž, měšacžk pak dwójzy sacźmi a budže jenož druge sacźmicze měšacžka pola naš widžecž. — Přenje sacźmicze flónza smeje ło 27. měrza rano 6 hodž. 6 min. hačž do 7 hodž. 48 min.; druge 25. haprleje popoždnu 1 hodž. 55 min. hačž do 5 hodž. 27 min.; třecže 18. oktobra wječžor 11 hodž. 15 min. hačž do 19. oktobra rano 3 hodž. 11 min. — Přenje sacźmicze měšacžka stanje ło 10. haprleje dop. 10 hodž. 47 min. hačž do 2 hodž. 36 min. pop.; druge 4. oktobra wječžor 9 hodž. 10 min. hačž do 12 hodž. 44 min. Wobšlenje je totalne a budže pola naš w Europje kaž w Afiji, w Afrižy a w rańškej Amerižy widžene.

W lécze 1884 knježi flónzo. ☉

Stoletna protyka praji, ło su te lěta, w kotrychž flónzo knježi, jara buče a ło mamy w nich mało mokroty a přenju čjopotu.

Małeto je pschi sapoczatku, wošebje w haprleji, kšětro mokre; meja pak je rjana a buča a ma pschi kónzu a hačž do junija bylne mrošy a mjeršnje.

W lécze smějemy wulku bučotu; wo dnjo budže jara horžo, w nozy pak jara hma.

Rašyma budže rjana a buča; w symje wjele kněha njebudže, tola pak hma hačž do měrza traje.

Małětny bym dyrbi ło bučoty dla sahe wobštaracž. Wot wowa a jecžmjenja wjele kóp njebudže, tola budžetej rjanej w sornach. Zahly sahe wošyte móža ło radžicž. Lenu, hyna, kašu a runflizy budže mało. Rož a pschěža budžetej rjanej w sornach, niž pak bohatej w kopach. Rašymu ło se hynom jara hmwatačž njetrjeba, dofelž semja sahe njesamjeršnje.

Kruschwow budže wjazy hačž jablukow, pak wjele wišchnjow, flówkow a worjechow; tež móhlo ło wino radžicž.

Sa žyke lěto najbóle šuščaty rańšchi a njeplódnny pólnožny wětr duje a njewjedra s trupami pólnym plodom s wobšchodženjom hroža. Wjele rybow njebudže.

W symje njech ło kóždy psched našymnjenjom na kěžbu bjerje, hewał straščne choroscže nastanu.

Štyri lětne čažy.

Sapoczatk nalěcža: 20. měrza rano 6 hodž.
= lěcža: 21. junija rano 2 hodž.
= našymy: 22. septembra popoždnu 4 hodž.
= symy: 21. dezembra dopoždnu 10 hodž.

Štyri kwatembry.

W porjedženej Grijeho- rjowej protyžy:	W starej julianskej protyžy:		
5. měrza	}	Reminiscere	29. februara.
4. junija		šwj. Trojizy	30. meje.
17. septembra		křizža	19. septembra.
17. dezembra		Luzije	19. dezembra.

Jutrowna tabella.

1885: 5. haprleje.	1889: 21. haprleje.
1886: 25. haprleje.	1890: 6. haprleje.
1887: 10. haprleje.	1891: 29. měrza.
1888: 1. hapr. (psch. L.)	1892: 17. hapr. (psch. L.)

12 njebjeste swamjenja.

 boran,	 law,	 tsělnik,
 byč,	 knježna,	 kosoróžk,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny muž,
 rat,	 šchorpion,	 rybje.

Abbreviatury abo pschikrótschenja flówow.

☉ flónzo, ☽ měšacžk, ☺ pólny měšacžk, ☾ přeni bértlik, ☼ młoby měšacžk, ☽ přeni bértlik, fth. p. fšhadženje popoždnu, fth. d. fšhadženje dopoždnu, fh. p. fšhowanje popoždnu, fh. d. fšhowanje dopoždnu, h. hodžina, m. minuta.

1884. Januar,

wulki rózj,

ma 31 dnjow.

Tydzenje a dny.	Porjedxena protyka.		Stara julianska protyka. Dezember.	☉			☾ h. m.
	Evangeliska.	Katholiska.		h. m.	h. m.	Njebiešne znamjen.	
1. tydzenj. Text dop.: Mat. 16, 24—26; Pj. 102, 26—29; Sebr. 10, 35—36; pop.: Jan. 4, 34—36.							
1 wutora	Nowe leto	Nowe leto	20 Ignacija	8	54	2	☉ h. p.
2 frjeda	Małcharja	Małcharja	21 Domaša	8	54	3	☉ 8 53
3 sčtwórtk	Kašpra	Anthera	22 Anastasija	8	54	4	☉ 10 6
4 pjatf	Bakzarja	Tita	23 10 martr.	8	44	5	☉ 11 19
5 šobota	Simeona ☾	Simeona	24 Had. a Jěv.	8	44	6	☉ h. d.
2. tydzenj. Text dop.: Jan. 1, 4—5; Jef. 55, 3—5; Rom. 10, 14—18; pop.: Luf. 2, 25—32.							
6 njedzela	3 kralow	Swj. 3 kral.	25 Boži dž.	8	44	8	☉ 0 34
7 pónđzela	Luziana	Boždara	26 2. dž. hod.	8	44	9	☉ 1 50
8 wutora	Erharda	Severina	27 Ščěpana	8	44	10	☉ 3 6
9 frjeda	Czesziměra	Juliana	28 2000 mrt.	8	34	11	☉ 4 19
10 sčtwórtk	Zacharijaša	Agathona	29 Njew. dž.	8	34	12	☉ 5 26
11 pjatf	Alonšije	Theodosija	30 Davita	8	34	14	☉ 6 25
12 šobota	Reinholda ☺	Arkadija	31 Sylvestra	8	24	15	☉ h. p.
3. tydzenj. Text dop.: 1 Mójj. 28, 10—17; Pj. 139, 7—12; Kolof. 2, 18; pop.: Mat. 3, 13—17.							
13 njedzela	1. n. p. 3 fr.	1. n. p. 3 fr.	1 jan. 1884	8	14	17	☉ 5 52
14 pónđzela	Feliza	Silarija	2 Melanije	8	14	18	☉ 7 5
15 wutora	Bohuměra	Pawoka	3 Malachija	8	04	19	☉ 8 16
16 frjeda	Erdmuthy	Marcella	4 70 japošt.	7	59	21	☉ 9 24
17 sčtwórtk	Antonija	Antonija	5 Theofanta	7	58	23	☉ 10 30
18 pjatf	Felizity	Pět. stol w R.	6 3 kralow	7	57	24	☉ 11 35
19 šobota	Priški	Kanuta	7 Jan. krćen.	7	57	25	☉ h. d.
4. tydzenj. Text dop.: 1 Mójj. 50, 15—21; Pšichřt. Gal. 3, 5—7; Šaf. 3, 17—18; pop.: Mat. 4, 1—12.							
20 njedzela	2. p. 3 fr. ☺	2. n. p. 3 fr.	8 1. n. p. 3 k.	7	56	4 27	☉ 0 39
21 pónđzela	Hanže	Hanže	9 Polymuth.	7	55	4 29	☉ 1 41
22 wutora	Vinzenzija	Vincenta	10 Hrjeh. N.	7	54	4 31	☉ 2 41
23 frjeda	Charity	Marije slub.	11 Theodosij.	7	53	4 32	☉ 3 40
24 sčtwórtk	Timotheja	Timotheja	12 Fastiana	7	51	4 34	☉ 4 34
25 pjatf	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermila	7	50	4 36	☉ 5 24
26 šobota	Polykarpa	Polykarpa	14 Zacheja	7	49	4 38	☉ 6 9
5. tydzenj. Text dop.: 2 Mójj. 34, 4—10; Jef. 3, 10—11; Sebr. 3, 5—6; pop.: Jan. 1, 35—43.							
27 njedzela	3. n. p. 3 fr.	3. n. p. 3 fr.	15 2. n. p. 3 k.	7	48	4 40	☉ 6 47
28 pónđzela	Karoliny ☺	Chrylla	16 Antonija	7	47	4 41	☉ h. d.
29 wutora	Theobalda	Franca Gal.	17 Pětra w rj.	7	46	4 42	☉ 6 40
30 frjeda	Udelgundy	Marcžiny	18 Athanasij.	7	44	4 44	☉ 7 54
31 sčtwórtk	Birgilija	Pětra z Kole	19 Makarija	7	43	4 46	☉ 9 8

Sermanki a škótné wiki.

Snamjeschko * rěta škótné wiki; namj. † pał hermant a škótné wiki. Šdžez ničžo stajene njeje, tam je jenož hermant.

NB. Dotelž šo hermantki druždy pschepoloža, dha šu smyřki móžne.

- 2. Lipst. Nješwacžidlo.*
- 4. Rušland.*

7. Kulow.*

28. Rinsbóř.* Lubai.

Nješwacžkowe pschēmjenje a wjedro.

☾ Přeni bėřtitf 5. jan. wječor 10 hodž. 33 min. hotuje šo na jasne njebo † mjerńenjom.

☺ Polny mėš. 12. jan. pop. 4 hodž. 25 min. po-kaže na symne dny.

☾ Pořleni bėřtitf 20. jan. rano 6 hodž. 21 min. pschınješe řněh.

☺ Młody mėš. 28. jan. rano 5 hodž. 59 min. ma wětr a řněh.

Stolětna protyka.

Januar šo je symnym wjedrom japočnje a ma lute mjerńenje; 16. hačž do 18. jara syma; 20. do 26. dže řněh; wot 27. do kónca pónđje řněh a desčez.

Lešo ma dolhi pyř. — Šchtóž škodži czař. — Druha hlowa, druha myřl. — Do blóta panhez njeje naj- hórřche, ale w bšćeže ležo wostacž. — Šdnž špřatř, dha špřatř. — Šdžez je blada, tam je iwada. — Wutroba je male polo, ale wřcho na nim rořče. — Štotu ruku wřchudžom witaja. — Bohaty živi řhudeho, řhudy bohateho. — Druždy kulj šo šbože pod nohi; jedny je nje- wıdži, druhi je podtepe a lědna tječži je šbėnje. — Wupočži šo řerje, hačž šašo dom bjerje.

1884. Februar,

malý rózĝ,
ma 29 dnjow.

Zndzenje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Januar.	☉		Mještje inamjen.	☾
	Evangelfka.	Katholfska.		sthadž.	thow.		
1 pjatt	Brigitty	Ignaca	20 Euthymij.	7 41	4 48	☾	10 23
2 ģobota	Mar. wučž.	Sw. Marije	21 Maxima	7 40	4 50	☾	11 39

6. tydžen. Text dop.: Jos. 1, 7—9; Ps. 12, 2—6; 1 Theř. 5, 6—9; pop.: Jan. 1, 47—51.

3 njedžela	4. n. p. 3 fr.	4. n. p. 3 fr.	22 3. n. p. 3 k.	7 38	4 52	☾	th. d.
4 pónđžela	Veroniki ☽	Isidora	23 Klemensa	7 36	4 54	☾	0 54
5 wutora	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 35	4 56	☾	2 6
6 ģrjeda	Dorotheje	Dorotheje	25 Hrjeh. th.	7 33	4 57	☾	3 13
7 sčtwórtk	Richarda	Komualba	26 Xenofona	7 31	4 59	☾	4 14
8 pjatt	Honorata	Jana martr.	27 Jana Khr.	7 30	5 0	☾	5 6
9 ģobota	Apolonije	Apolonije	28 Efraima	7 28	5 2	☾	5 50

7. tydžen. Text dop.: 1 Kron. 18, 15—20; Jer. 9, 23—24; 1 Pětr. 5, 6—7; pop.: Jan. 2, 23—25.

10 njedžela	Septuages.	Septuages.	29 4. n. p. 3 k.	7 27	5 4	☾	6 27
11 pónđžela	Eufrosiny ☺	Benedikta	30 Basila W.	7 25	5 6	☾	th. p.
12 wutora	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 23	5 8	☾	7 4
13 ģrjeda	Eulalije	Benigna	1 februara	7 21	5 10	☾	8 12
14 sčtwórtk	Valentina	Valentina	2 Mar. wuč.	7 19	5 12	☾	9 19
15 pjatt	Faustina	Faustina	3 Blažija	7 17	5 14	☾	10 23
16 ģobota	Dnesima	Juliany	4 Isidora	7 15	5 15	☾	11 26

8. tydžen. Text dop.: 2 Sam. 12, 1—7; Ezech. 18, 20; 1 Kor. 6, 19—20; pop.: Jan. 4, 5—15.

17 njedžela	Seragesim.	Seragesim.	5 Septuag.	7 13	5 17	☾	th. d.
18 pónđžela	Konfordije	Simeona	6 Bukoła	7 12	5 18	☾	0 28
19 wutora	Susanny ☾	Manjueta	7 Parthena	7 10	5 20	☾	1 27
20 ģrjeda	Leberachta	Eucharija	8 Theodora	7 8	5 22	☾	2 21
21 sčtwórtk	Cleonory	Cleonory	9 Nikefora	7 6	5 24	☾	3 13
22 pjatt	Pětra stol	Pětra stol	10 Charalam.	7 4	5 26	☾	4 0
23 ģobota	Lazara	Pětra Dam.	11 Melecija	7 2	5 28	☾	4 42

9. tydžen. Text dop.: 1 Král. 2, 1—4; Přeb. Gal. 7, 3—5; Ģebr. 13, 7; pop.: Jan. 4, 19—30.

24 njedžela	Ģstomihi	Quinquag.	12 Mjasopósta	7 0	5 29	☾	5 19
25 pónđžela	Mathiaša	Nestora	13 Marciana	6 58	5 30	☾	5 51
26 wutora	Póřtnizh	Póřtnich	14 Auksencij.	6 56	5 32	☾	6 20
27 ģrjeda	Popj. ģrj. ☽	Popj. ģrjeda	15 Valentina	6 54	5 34	☾	th. p.
28 sčtwórtk	Leandra	Leandra	16 Pamfila	6 52	5 36	☾	8 7
29 pjatt	Małarija	Komana	17 Theodora	6 50	5 38	☾	9 25

Ģermanki a skótné wiki.

4. Kulow.* Ģarow.†
6. Měřwacžidlo.*
8. Radeberg.*
8. Ruhlant.*

11. Ģhorjelž.† Kulow.*
16. Budyřchin.*

23. Kalawa.*

25. Kalawa. Damna.*
Wožerežp.† Brodny.†

Měřacžkowe pšče-měnenje a wjedro.

☾ Přeni běrtlik 4. febr. rano 6 hodž. 55 min. ma deřčž a wětro.

☺ Pořny měř. 11. febr. rano 5 hodž. 46 min. po-kaže na jenář řněhoře a deřčžtojte wjedro.

☾ Pořleni běrtlik 19. febr. rano 4 hodž. 10 min. pičinjeře wulfu řymu.

☾ Młohy měř. 27. febr. wječžor 7 hodž. 33 min. njedža žane řjenře wjedro pičinjelž.

Stolětna protyka.

Februar ma piči ja-pocžattu cžopř a deřčž-kojth cžaj; wot 14. d 18. wětr a řněh; wot 1. Ģačž do kónža řněro wulf řyma a řněh.

W řwojim cžajřu próž. mata je wulfke džělo storo-wala. — Mjelětaj, hdyž řčhidla nimařch. — Přoža a Ģorjo cžehnjetej řobu pičeř morjo. — Ģ malej řžžu dlče řtobži. — Sa Ģorami ludžo tež řlěb jedža. — Kranjene řubto a njedželřke džěto jenář wjele tyjetej. — Rawka je řawka, njedž tež na Ģrobže lehnjena. — Ģ prošneje řčklicžki njehřtobži, byrnjež řtota byla. — Ģněh je dobre pořleřčžo. — Na twjerdy pjenř twjerdy řlin. — Wřchitke cžrije na jene řoputo njeridu. — Ģčtož řtari řhromadža, to młobži rořbroja. — Ģěta řylneho mřža řtuleja. — Ģřtudicž a bačž je wjele.

1884. Hapreļa,

jutrownit,

ma 30 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julijanska protyka. Měrž.	skhadž.		Mještje. h. m.	h. m.	D
	Evangelsta.	Katholsta.		h. m.	h. m.			
1 wutora	Theodora	Huga	20 Sabasa	5 38	6 32	☾	h. d.	
2 Ɔrjeda	Rosamund. ☾	Franca p.	21 Jakuba	5 36	6 34	☾	0 58	
3 sčtwórtk	Zugendreichi	Richarda	22 Basilija	5 33	6 35	☾	1 47	
4 pjatt	Ambrosija	Ɔfidora	23 Nikona	5 31	6 37	☾	2 28	
5 Ɔobota	Marima	Vincenca Fer.	24 Zacharias.	5 29	6 38	☾	3 2	

15. tydžeń. Text dop.: Ɔef. 53, 11—12; Ɔf. 118, 16—22; Ɔebr. 5, 7—9; pop.: Ɔan. 12, 1—13.

6 njedžela	Balmar.	Bowoncžka	25 5. n. pósta	5 27	6 40	☾	2 31	
7 póndžela	Luisy	Germana	26 Gabriela	5 25	6 41	☾	3 57	
8 wutora	Cölestina	Perpetua	27 Matrony	5 23	6 43	☾	4 21	
9 Ɔrjeda	Prochora	Mar. Kleof.	28 Hilarija	5 20	6 45	☾	4 45	
10 sčtwórtk	Ɔel. sčt. ☺	Zeleny sčt.	29 Marka	5 18	6 46	☾	Ɔth. p.	
11 pjatt	Ɔžihi pjatt	Wulf. pjatt	30 Jana Kl.	5 16	6 48	☾	8 3	
12 Ɔobota	Eustorgija	Julija I.	31 Hypacija	5 13	6 50	☾	9 5	

16. tydžeń. Text dop.: Ɔnf. 24, 1—9; 2 Tim. 1, 9—10; Ɔan. 11, 25—26; pop.: Mat. 28, 1—10.

13 njedžela	1. Ɔ. jutrow	1. Ɔ. dž. jutr.	1 hap. 6. p.	5 11	6 52	☾	10 3	
14 póndžela	2. Ɔ. jutrow	2. Ɔ. dž. jutr.	2 Tita th.	5 9	6 53	☾	10 56	
15 wutora	Baterna	Rafaela	3 Niketasa	5 7	6 54	☾	11 46	
16 Ɔrjeda	Marona	Anastafija	4 Jozefa	5 5	6 56	☾	Ɔth. d.	
17 sčtwórtk	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 3	6 58	☾	0 31	
18 pjatt	Balerija ☾	Balerija	6 Eutyhija	5 1	6 59	☾	1 10	
19 Ɔobota	Hermogena	Rhrysofoma	7 Jurija	4 59	7 1	☾	1 45	

17. tydžeń. Text dop.: Ɔan. 14, 1—6; Rom. 1, 4; Kol. 3, 1—4; pop.: Ɔan. 20, 19—30.

20 njedžela	Quasimod.	1. n. p. jutr.	8 1. s. jutr.	4 57	7 3	☾	2 16	
21 póndžela	Abolara	Anfelma	9 2. s. jutr.	4 55	7 4	☾	2 45	
22 wutora	Sothera	Raja	10 Terenca	4 53	7 5	☾	3 12	
23 Ɔrjeda	Jurija	Jurija	11 Antipasa	4 51	7 7	☾	3 39	
24 sčtwórtk	Alberta	Ɔidela	12 Artemona	4 49	7 9	☾	4 9	
25 pjatt	Marka ☾	Marka	13 Marćina	4 47	7 10	☾	Ɔh. p.	
26 Ɔobota	Kleta	Kleta	14 Aristarch.	4 45	7 12	☾	8 30	

18. tydžeń. Text dop.: Mat. 18, 10—14; Ɔižihi. Ɔal. 22, 17—19; Ɔph. 6, 1—4; pop.: Mat. 18, 1—7.

27 njedžela	Ɔif. Dom.	2. n. p. jutr.	15 Quasim.	4 43	7 14	☾	9 44	
28 póndžela	Vitala	Vitala	16 Simeona	4 41	7 16	☾	10 48	
29 wutora	Sibylle	Antonije	17 Agapije	4 39	7 17	☾	11 43	
30 Ɔrjeda	Eutropija	Rhaty Ɔin.	18 Jana Dec.	4 37	7 19	☾	Ɔh. d.	

Sermanki a skótne wiki.

1. Kóřtkow. Ɔiži. †
2. Mjeřwacžidno. *
3. Kamjeiz * Ɔhorjelz. *
4. Rusland. *
5. Wudyschin. † Kalawa. *
Drtrand. * Ɔrebulc. *
6. a lane wiki.
7. Luboras. * Drtrand.
Lufow. * Kulow. †
8. Warišcž. †
15. Ɔchěrachow. Džje. †
21. Wóřpork. * Kinsbóřk. *
Wóřtkow. Wostrowz.
Khoczebuř. †
23. Radeberg. * Ɔarow. *
26. Drjowt. †
28. Wroby. † Witoras. †
29. Krafow. † Damna. †

Měřacžkowe pschmenjenje a wjedro.

☾ Brěni bėrtlik 2. haprl. wječžor 10 hodž. 15 min. ma njewobstajne wjedro.
☺ Połny mėh. 10. haprl. pop. 0 hodž. 42 min. móže lėpře wjedro pschmječ.
☾ Pořleni bėrtlik 18. haprl. pop. 4 hodž. 52 min. pořaze na wětr a deřcž.
☺ Włodny mėřacž 28. haprl. pop. 3 h. 55 min. ma jenak njewobstajne wjedro.

Stolětna protyka.

Ɔiži sapocžatku je haprleja Ɔyma; 4. do 7. rjenje; 8. wěr a deřcž; 11. do 17. Ɔjoplo; 18. hrimanje; 24. Ɔyma; 25. hacž do kónza pomrócžene njejo a Ɔyma.

Kofotčka, řiz njeřrjeba, řornječka řej njenamta. — Nujowana lubořcž a porjedžana rjanocž nje-tnje. — Wjšče řupicž, dale wđžicž. — Wjšče ludži jebaja. — Ɔluboka bróřa, dolhi kóř. — Ɔjenješ je řnješ. — Rjba řiđidla njetřjeba. — Ɔa-řiwaj džěřki, dša nje-řmjeřč džěry.

1884. Meja,

róžownik,

ma 31 dnjow.

Tydzenje a dnj.	Porjedzena protyka.		Stara julianska protyka. Saprleja.	☉		☽	☽
	Evangeljska.	Katholska.		šhadž. h. m.	řhov. h. m.		
1 šchtwórtk	Filippa a Jaf.	Filippa a Jaf.	19 Pafnucija	4 35	7 21	☽	0 27
2 pjatk	Sigismund	Sigismunda	20 Theodora	4 33	7 22	☽	1 3
3 řobota	Řřchjž. namař.	Řřchjž. namař.	21 Januarija	4 32	7 23	☽	1 34
19. tydžej. Text dop.: Jan. 12, 24—26; 2 Kor. 4, 7—11; 1 Kor. 13, 19; pop.: Jan. 21, 20—22.							
4 njedžela	Jubilate	3. n. p. jutr.	22 Mis. Dom.	4 30	7 25	☽	2 2
5 pónđžela	Gottharda	Pia V.	23 Jurija	4 28	7 26	☽	2 27
6 wutora	Jana i Pš.	Jana z Pš.	24 Sabasa	4 26	7 28	☽	2 51
7 řrjeda	Bohuměra	Stanislawa	25 Marka	4 24	7 30	☽	3 14
8 šchtwórtk	Dietricha	Mich. zjew.	26 Basilija	4 22	7 31	☽	3 39
9 pjatk	Šioba	Řrjehorj. Naz.	27 Simeona	4 21	7 33	☽	4 6
10 řobota	Viktorije ☺	Antona	28 Jasona	4 19	7 35	☽	řř. p.
20. tydžej. Text dop.: Jan. 5, 28—29; 1 Kor. 15, 40—44; Šjew. Jan. 21, 4; pop.: Mat. 28, 18—20.							
11 njedžela	Cantate	4. n. p. jutr.	29 Jubilate	4 17	7 36	☽	8 52
12 pónđžela	Panfraca	Panfraca	30 Donata	4 16	7 37	☽	9 43
13 wutora	Servaza	Servaca	1 meje	4 15	7 38	☽	10 29
14 řrjeda	Řhryřtiana	Bonifacija	2 Athanasij.	4 13	7 40	☽	11 10
15 šchtwórtk	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 12	7 41	☽	11 45
16 pjatk	Sary	Jana z Nep.	4 Pelagije	4 10	7 43	☽	řř. d.
17 řobota	Jodoka	Benna	5 Ireny	4 9	7 45	☽	0 17
21. tydžej. Text dop.: Mat. 7, 7—11; Řer. 5, 24; Jaf. 5, 7—8; pop.: Łuf. 11, 1—4.							
18 njedžela	Rogate ☾	5. n. p. jutr.	6 Cantate	4 7	7 46	☽	0 47
19 pónđžela	Potenziana	Pětra Čölest.	7 Křiž. Khr.	4 5	7 48	☽	1 14
20 wutora	Theresije	Theresije	8 Jana	4 3	7 49	☽	1 40
21 řrjeda	Mugustina	Prudencija	9 Jezaiasa	4 2	7 50	☽	2 7
22 šchtwórtk	Bože řpicje	Bože řpicje	10 Simeona	4 1	7 51	☽	2 37
23 pjatk	Deřiderija	Deřiderija	11 Mocija	4 0	7 53	☽	3 10
24 řobota	Šany ☽	Monifi	12 Epifanta	3 59	7 54	☽	řř. p.
22. tydžej. Text dop.: Jan. 12, 14—17; 2 Pětr. 1, 2—4; Řebr. 8, 1—2; pop.: Šap. řř. 1, 15—26.							
25 njedžela	Grandi	6. n. p. jutr.	13 Rogate	3 58	7 55	☽	8 29
26 pónđžela	Bedy	Filippa	14 Isidora	3 57	7 56	☽	9 31
27 wutora	Florenza	Šildeberta	15 Pachomija	3 56	7 58	☽	10 22
28 řrjeda	Wylema	Germana	16 Theodora	3 55	7 59	☽	11 3
29 šchtwórtk	Manilija	Magima	17 Bože řp.	3 54	8 0	☽	11 37
30 pjatk	Wiganda	Wiganda	18 Theodata	3 53	8 1	☽	řř. d.
31 řobota	Petronelle ☽	Petronelle	19 Potencian.	3 52	8 3	☽	0 6

Řermanki a řkótne wiki.

1. Bari.†
3. Šty Komorow.* Wětořow.*
5. Kafezy. Kamjenjow† Kulow.* Šahaň.†
7. Wěřwacžidlo.*
8. Dobrotig.*
10. Budyřčin.*
12. Biskopizy. Wožerezy.† Kadmerizy.† Lubo- raš.† Łufow.*
13. Ruřland.*
14. Rome Wěto p. St. Polcžnja.* Žemr.†
15. Beřow.*
16. Čžerwjena Woda.†
17. Žitawa.* Kalawa.* Łufow.
19. Kamjenž.† Lubij.† Šubin.†
21. Ruřow.* Wětenža.†
23. Grožičko. Žemr. Břhibuš.†
24. Wřow.* Lubin.* Trěbule.*
26. Břtkopizy.* Wšpork.* Kinsbork.* Šłank- now.† Šródf.†
27. Břřčez.†
28. Nadeburg.*
29. Řhocžebuš.*

Wěřaczkowe pšče- mjenje a wjedro.

- ☽ Přeni běřtkř 2. meje rano 7 hodž. 5 min. řmeje deřčezkojte dnj.
- ☺ Pořny měř. 10. meje rano 5 hodž. 5 min. po- kaže na řjane wjedro.
- ☾ Pořleni běřtkř 18. meje rano 5 hodž. 52 min. pščinjeke řrimanja.
- ☼ Mřodny měř. 24. meje wječřor 11 hodž. 34 min. ma řymne wjedro.
- ☽ Přeni běřtkř 30. meje pop. 5 hodž. 54 min. ma njewobřtajne wjedro.

Štolětna protyka.

1. a 2. meje je wětr a řyma; 4. do 15. čřopřo a řjenje; 20. do 22. řrima řo, ale malo deřčezřifa; 24. rano 16; 27. řjenje; 28. a 29. deřčez a řyma; 30. mřoř a mjerřjenje, na to deřčez a řmeř.

1884. Junij,

Smaznik,

ma 30 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Meja.	☉		Mjesiecke imanje.	☾	
	Evangeliska.	Katholska.		šhadž. h. m.	thow. h. m.		šh. a th. h. m.	
23. tydženj.	Text dop.: Jan. 14, 23—27; 1 Kor. 12, 3—7; Hebr. 2, 2—4; pop.: Zap. št. 2, 1—13.							
1 njedžela	1. š. šwjatf.	1. s. šwjatf.	20 Exaudi	3	52	8	4	0 32
2 pónđžela	2. š. šwjatf.	2. s. šwjatf.	21 Konstant.	3	51	8	5	0 56
3 wutora	Grasma	Plotildy	22 Basiliska	3	50	8	6	1 19
4 šrjeda	Kwatember	Sudhe dnj	23 Michała b.	3	49	8	7	1 43
5 shtwórtk	Bonifazija	Bonifacija	24 Simeona	3	49	8	7	2 9
6 pjatk	Benigna	Benigna	25 Hl. Jan.	3	49	8	8	2 38
7 šobota	Lufrezije	Lufrecije	26 Karpa	3	48	8	9	3 11
24. tydženj.	Text dop.: 1 Jan. 4, 12—16; 1 Kor. 2, 10—11; 2 Kor. 13, 13; pop.: Zap. št. 2, 38—39.							
8 njedžela	Šs. troj. ☺	1. n. p. šwj.	27 1. swjatk.	3	48	8	10	šh. p.
9 pónđžela	Prima	Feliciana	28 2. swjatk.	3	48	8	11	8 28
10 wutora	Onofrija	Onofrija	29 Theodosij.	3	47	8	11	9 12
11 šrjeda	Barnabaša	Barnaby	30 Kwatbr.	3	47	8	12	9 49
12 shtwórtk	Getulija	Bož. cžela	31 Hermina	3	47	8	13	10 22
13 pjatk	Tobiaša	Tobiasa	1 junija	3	46	8	13	10 51
14 šobota	Eliseja	Eliseja	2 Nicefora	3	46	8	14	11 18
25. tydženj.	Text dop.: Luk. 17, 20—21; Pš. 78, 1—7; Hebr. 10, 23—25; pop.: Zap. št. 2, 42—47.							
15 njedžela	1. n. p. š. tr.	2. n. p. šwj.	3 Sw. s. troj.	3	46	8	14	11 43
16 pónđžela	Engelberta ☾	Rainera	4 Metrofana	3	46	8	15	šh. d.
17 wutora	Laiwry	Boltmara	5 Dorotheje	3	46	8	15	0 9
18 šrjeda	Arnolfa	Marcella	6 Norberta	3	46	8	16	0 37
19 shtwórtk	Gervastija	Gervastija	7 Theodata	3	46	8	16	1 8
20 pjatk	Sylberija	Sylberija	8 Cyrilla A.	3	46	8	16	1 43
21 šobota	Filippiny	Moyšija	9 Alexandra	3	46	8	17	2 26
26. tydženj.	Text dop.: Jan. 5, 23—24; Jer. 7, 25—28; 2 Kor. 13, 8; pop.: Zap. št. 3, 1—10.							
22 njedžela	2. n. p. š. tr.	3. n. p. šwj.	10 2. n. p. swj.	3	46	8	17	3 18
23 pónđžela	Basilija ☉	Agrippiny	11 Theodora	3	46	8	17	šh. p.
24 wutora	Jana šhečž.	Jana šhečž.	12 Onofrija	3	46	8	17	8 56
25 šrjeda	Elogija	Elogija	13 Akwiliny	3	47	8	17	9 35
26 shtwórtk	Jeremiaša	Jana Paw.	14 Eliseja	3	47	8	17	10 7
27 pjatk	7 španzow	Ladislawa	15 Amosa	3	48	8	17	10 35
28 šobota	Lea	Lea II.	16 Tychona	3	48	8	17	11 1
27. tydženj.	Text dop.: Jan. 5, 39—44; Mat. 5, 13—16; 2 Tim. 3, 15—17; pop.: Zap. št. 4, 8—21.							
29 njedžela	3. n. p. š. tr.	4. n. p. šwj.	17 3. n. p. swj.	3	49	8	17	11 25
30 pónđžela	Paw. wop. ☽	Paw. wop.	18 Leoncija	3	49	8	16	11 49

Sermanki a škótné wiki.

3. Wolbramozy. † Ku-
low. † Zybaku. †
4. Nješwacžidlo. *
6. Ruhland. *
9. Grabin. *
10. Bizin. †
12. Šhoczebus. *
13. Górow. *
14. Lubnjow. *
16. Šhorjelž. † Gubin. *
- Rychwałd. †
18. Rabeberg. * Damna. *
19. Mužakow. † Dtrand. *
- Rhoczebus. *
21. Lubin. *
23. Gucžina. † Galičtrow. *
- Kóštkow. * Luban.
24. Wjeleczin. Brody. †
25. Jarow. †
26. Rhoczebus. *
30. Drazdžann. Rych-
bač. † Kóšbork. †
- Drjow. † Luboras. †

Měšacžkowe pšče- měnenje a wjedro.

☺ Połny mėš. 8. jun.
wječor 8 hodž. 47 min.
połaze na rjane štónczne
wjedro.

☾ Pošleni bértlik 16.
jun. pop. 3 hodž. 32 min.
ma deščežkojte dnj.

☉ Młody mėš. 23. jun.
rano 6 hodž. 31 min. bóle
czopje a rjane wjedro
pščinježe.

☾ Brěni bértlik 30. jun.
rano 7 hodž. 13 min. šašo
mofričiji cžaf.

Štolětna protyka.

2. rjenje; 3. deščež; 4.
do 8. šuma; 9. rjany czopny
džen; 10. njewobstajne; 11.
do 14. šuma; 15. deščež;
20. rano šuma; 22. a 23.
rjenje czopje; 24. deščež;
25. šuma; 26. hačž do
kónca deščež.

Ša šotrnyž keřtom šam
šydaš, ša tym družeho
rady pytaš. — Wozny
š jeneje wowežerje šo
šnaja. — Ščěrška reča,
blějšči móšt. — Čžerwa
fruščeje je najprjedy šrala.

1884. Julij,

praznik,

ma 31 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara juliansta protyka. Junij.	☉		Mješte manjen.	☾ h. m.
	Evangelsta.	Katholsta.		sthadž. h. m.	thow. h. m.		
1 wutora	Theodoricha	Theobalda	19 Jud. jap.	3 51 8	16	☼	th. d.
2 frjeda	Mar. domp.	Mar. domp.	20 Methodija	3 51 8	15	☼	0 14
3 shtwórtf	Kornelija	Heliadora	21 Juliana	3 52 8	15	☼	0 42
4 pjatf	Ulrika	Udalrika	22 Eusebija	3 53 8	14	☼	1 13
5 šobota	Cyrill. a Meth.	Cyrill. a Meth.	23 Agripiny	3 54 8	14	☼	1 49

28. tydžen. Text dop.: Jan. 6, 47—51; Mat. 7, 24—27; 1 Tim. 1, 18—19; pop.: Zap. št. 5, 16—21.

6 njedžela	4. n. p. š. tr.	5. n. p. šwj.	24 4.n.p.swj.	3 55 8	13	☼	2 31
7 pónđžela	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronija	3 56 8	13	☼	3 19
8 wutora	Kiliana ☺	Kiliana	26 Dav. Thes.	3 57 8	12	☼	th. p.
9 frjeda	Cyrilla	Felicity	27 7 spancow	3 57 8	12	☼	8 25
10 shtwórtf	Bohukhwala	Zenona	28 Cyrilla	3 58 8	12	☼	8 56
11 pjatf	Pia	Pia I.	29 Pět. a Paw.	3 59 8	11	☼	9 24
12 šobota	Hendricha	Jana Gualb.	30 12 japošt.	4 0 8	10	☼	9 50

29. tydžen. Text dop.: Jan. 8, 31—36; Mat. 6, 22—23; Hebr. 13, 9; pop.: Zap. št. 5, 34—42.

13 njedžela	5. n. p. š. tr.	6. n. p. šwj.	1 jul. 5.swj.	4 1 8	9	☼	10 16
14 pónđžela	Bonaventury	Bonaventury	2 Suk. Mar.	4 2 8	8	☼	10 42
15 wutora	Zap. džel. ☺	Zap. džel.	3 Hyacinta	4 3 8	7	☼	11 10
16 frjeda	Rafaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4 5 8	6	☼	11 43
17 shtwórtf	Alexija	Alexija	5 Athanasij.	4 6 8	5	☼	th. d.
18 pjatf	Eugenija	Sofronija	6 Sisoasa	4 7 8	4	☼	0 21
19 šobota	Rufina	Marthy	7 Cyriaka	4 8 8	2	☼	1 6

30. tydžen. Text dop.: Jan. 10, 23—30; Mat. 5, 44—48; 1 Jan. 1, 8—10; pop.: Zap. št. 6, 1—7.

20 njedžela	6. n. p. š. tr.	7. n. p. šwj.	8 6.n.p.swj.	4 9 8	1	☼	2 2
21 pónđžela	Pragedy	Daniela	9 Pankracij.	4 10 8	0	☼	3 6
22 wutora	Mar. Mad. ☺	Mar. Madl.	10 45 martr.	4 12 7	59	☼	th. p.
23 frjeda	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 13 7	58	☼	8 5
24 shtwórtf	Khrysting	Khrysting	12 Prokla	4 15 7	57	☼	8 35
25 pjatf	Jafuba	Jafuba	13 Gabriela	4 16 7	55	☼	9 2
26 šobota	Hany	Hany	14 Akwile	4 18 7	54	☼	9 28

31. tydžen. Text dop.: Mat. 16, 15—19; Mat. 6, 1—8; Hebr. 13, 8; pop.: Zap. št. 6, 8—15.

27 njedžela	7. n. p. š. tr.	8. n. p. šwj.	15 7.n.p.swj.	4 19 7	52	☼	9 52
28 pónđžela	Pantaleona	Narcissa	16 Athenog.	4 21 7	51	☼	10 17
29 wutora	Beatryx	Beatrich	17 Mariny	4 22 7	49	☼	10 44
30 frjeda	Ruthy ☽	Ignaca z Loy.	18 Hyacinta	4 24 7	48	☼	11 15
31 shtwórtf	Florentiny	Abdona	19 Dia	4 25 7	46	☼	11 49

Sermanki a škótne wiki.

1. Bart.*
2. Kješwacjidlo.* Gusta. Dubz.† Sth Komorom.*
3. Khoczebus.* Sth Komorow.
5. Kalawa.*
7. Bistopizy.* Džeže.† Kufow.* Trébute.† Kalawa. Grozjšcžo.*
8. Barišcž.†
10. Khoczebus.*
12. Lubin.* Kufow.*
14. Lubij.* Polcžniza.* Kufow.*
15. Polcžniza.
16. Radeburg.*
19. Žitawa.*
24. Krafow.*
25. Jarow.*
26. Lubin.*
28. Romž Gersdorf. Wošporf.*
30. Górow.†
31. Kamjenž.*

Měšaczkowe pschemjenje a wjedro.

☺ Polny mėž. 8. jul. dop. 11 hodž. 8 min. smjeje čzopte wjedro.

☾ Pošleni bértlik 15. jul. wječor 10 h. 37 min. ma bóle šymne wjedro.

☉ Młody mėž. 22. jul. pop. 1 hodž. 52 min. je bešcžitojty.

☽ Přeni bértlik 30. jul. wječor 10 hodž. 59 min. přčinjeje rjany čzaš.

Štoletna protyka.

1. do 3. julija šyma; 4 čzopto; 6. jara šyma; 7. do 18. rjenje čzopto; 19. do 21. bešcž; 22. do kónca wulka čzoptota a šuchota.

22. julija šapocžatf přšowch dnjow.

Riž móht wšchitím wutřicžicž, ma šo hišcže narodžicž. — Žena kžóža njeje hišcže žadny šč. — Na jene prajunjenje wšcže šornjatta njewušcža.

1884. August,

žnjež,

ma 31 dnjom.

Tyždenje a dny.	Porjedžena protyka.		Stara julianška protyka. Julij.	☉		Mjesice imamjen.	☾
	Evangelška.	Katholiška.		ihadž. h. m.	thow. h. m.		
1 pjatt	Petra w rječ.	Petra w rječ.	20 Eliasa	4 26	7 45	☾	th. d.
2 šobota	Gustava	Schěžepana	21 Simeona	4 27	7 44	☾	0 27
32. tyžden. Text dop.: Mat. 9, 9—13; Mat. 19, 6—21; Rom. 8, 8—9; pop.: Zap. št. 8, 14—25.							
3 nježžela	8. n. p. š. tr.	9. n. p. šwj.	22 8. n. p. swj.	4 29	7 42	☾	1 13
4 pónžžela	Dominika	Dominika	23 Fokasa	4 30	7 40	☾	2 5
5 wutora	Oswalda	Marije šu.	24 Khrystiny	4 32	7 38	☾	3 2
6 šrijeda	Pšhefr. Khr.	Khr. pšhefr.	25 Hany	4 34	7 36	☾	4 4
7 šhtwórtk	Donata ☺	Kajetana	26 Hermola	4 35	7 35	☾	th. p.
8 pjatt	Severa	Cyriaka	27 Pantaleon.	4 37	7 33	☾	7 55
9 šobota	Erika	Romana	28 Prochora	4 38	7 31	☾	8 22
33. tyžden. Text dop.: Lut. 12, 42—48; 1 Mójj. 37, 4—11; Rom. 6, 16—18; pop.: Zap. št. 8, 26—38.							
10 nježžela	9. n. p. š. tr.	10. n. p. šwj.	29 9. n. p. swj.	4 40	7 29	☾	8 48
11 pónžžela	Germana	Sippolita	30 Kalinika	4 41	7 28	☾	9 16
12 wutora	Klary	Klary	31 Silasa	4 42	7 26	☾	9 47
13 šrijeda	Murory	Murory	1 augusta	4 44	7 24	☾	10 22
14 šhtwórtk	Eufebija ☾	Eufebija	2 Ščěpana	4 46	7 22	☾	11 4
15 pjatt	Mar. k n. štp.	Mar. k n. štp.	3 Isaaka	4 47	7 20	☾	11 54
16 šobota	Koča	Koča	4 7 martr.	4 49	7 18	☾	th. d.
34. tyžden. Text dop.: Lut. 13, 31—35; 1 Sam. 19, 1—6; 1 Pétr. 3, 15—16; pop.: Zap. št. 9, 1—8.							
17 nježžela	10. n. p. š. tr.	11. n. p. šwj.	5 10. p. swj.	4 51	7 16	☾	0 52
18 pónžžela	Augustiny	Heleny	6 Khr. prek.	4 52	7 14	☾	1 58
19 wutora	Sebalda	Magna	7 Pósta zap.	4 53	7 12	☾	3 9
20 šrijeda	Bernharda ☾	Bernarda	8 Matiasa	4 55	7 10	☾	th. p.
21 šhtwórtk	Anastafija	Franciška	9 Emiliana	4 56	7 8	☾	7 3
22 pjatt	Alfonsa	Symfronija	10 Ławrjeńca	4 58	7 6	☾	7 30
23 šobota	Zacheja	Filippa bisk.	11 Hermana	5 07	4	☾	7 55
35. tyžden. Text dop.: Lut. 13, 23—25; 1 Sam. 24, 17—20; Rom. 14, 17—19; pop.: Zap. št. 9, 19—28.							
24 nježžela	11. n. p. š. tr.	12. n. p. šwj.	12 11. p. swj.	5 27	2	☾	8 20
25 pónžžela	Ludwika	Zehyrina	13 Maxima	5 36	59	☾	8 47
26 wutora	Samuela	Severina	14 Michy	5 56	57	☾	9 16
27 šrijeda	Gebharda	Gebharda	15 Mar. k n. st.	5 66	55	☾	9 48
28 šhtwórtk	Pelagija ☾	Sawšhtyna	16 Mandecija	5 86	53	☾	10 25
29 pjatt	Jana šm.	Jana šm.	17 Myrona	5 96	51	☾	11 8
30 šobota	Ernsta	Rozy	18 Flora	5 116	49	☾	11 56
36. tyžden. Text dop.: Lut. 15, 11—32; 2 Sam. 18, 31—33; Jat. 2, 10; pop.: Zap. št. 9, 19—28.							
31 nježžela	12. n. p. š. tr.	13. n. p. šwj.	19 12. p. swj.	5 126	47	☾	th. d.

Šermanki a škótné wiki.

2. Budyšin.†
4. Kufow.†
5. Witow.*
6. Něštwacžidlo.* Wěteiza.†
9. Šty Komorow.*
11. Rinsbórt.* Subin.* Dobroflug.* Žahai.† Šstantnow.†
12. Bart.* Dobroflug. Łaš.†
13. Žemr.*
16. Rughland.* Wětošchow.*
18. Šhorjelz.† Polcžniža.* Rughland.
19. Grabin.
20. Kadeberg.*
21. Beškom.*
22. Čžerwjena Woda.†
23. Lubnjow.*
25. Wóšport.† Šalšchtrow.† Lubai. Wroby.† Łutow.* Šródk.†
27. Žajoniz.*
29. Trěbulc.*
30. Baršchcz.* Kufow.* Driwand.*

Něštwacžkowe pšhemjenje a wjedro.

- ☺ Pošny měš. 7. aug. rano 0 hodž. 4 min. pokazje na wětr.
- ☾ Pošlenti bértitk 14. aug. rano 4 hodž. 6 min. pšhtnjebe rjane wjedro.
- ☼ Młody měš. 20. aug. wječor 10 hodž. 52 min. pokazje na čzoplotu.
- ☾ Wřeni bértitk 28. aug. pop. 4 hodž. 40 min. ma njewobštajne wjedro.

Štoletna protyka.

1. do 6. augusta rjenje čzoplo; 8. žyly džen bešchcz; 9. do 11. ponuóčžene njebo a bešchcz; 13. rjenje; 15. w nožy mrós; 16. a 17. bešchcz; 18. do 25. rjenje; 26. do 28. žrimanja; 30. a 31. bešchcz.

22. augusta kónž pšomych dnjom.

Ša mēžu pjenže wšyž kóž staročžow. — Šbože ma wjercžate nohy.

1884. November,

nashumit,

ma 30 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyka.		Stara julianska protyka. Oktober.	☉		☽ wjebieńse inamjen.	☽ iſh. a fh. h. m.
	Evangeliska.	Katholiska.		iſhadź. h. m.	fhow. h. m.		
1 ńobota	Wſch. ſwjat.	Wſch. ſwjat.	20 Artemija	6 53	4 33	☽	4 7
45. tydzień.	Tekst dop.: Mat. 12, 46—50; Ruth. 1, 15—17; Eph. 5, 25; pop.: Zap. ſt. 20, 17—38.						
2 njeđźela	21. n. p. ſ. tr.	22. n. p. ſw.	21 21. p. swj.	6 55	4 31	☽	5 24
3 pónđźela	Huberta ☺	Huberta	22 Albercija	6 57	4 29	☽	iſh. p.
4 wutora	Rhorle	Rhorle Borr.	23 Jakuba	6 58	4 28	☽	5 38
5 ńrjeda	Blandiny	Zacharija	24 Arethasa	7 0	4 26	☽	6 30
6 ſchtwórtk	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 2	4 25	☽	7 31
7 pjat	Erdmana	Engelberta	26 Demetrija	7 3	4 23	☽	8 37
8 ńobota	Emericha	Godofreda	27 Nestora	7 5	4 21	☽	9 47
46. tydzień.	Tekst dop.: Mat. 21, 28—31; 1 Mój. 39, 2—5; Mat. 23, 27—28; pop.: Zap. ſt. 21, 8—14.						
9 njeđźela	22. n. p. ſ. tr.	23. n. p. ſw.	28 22. p. swj.	7 7	4 20	☽	10 59
10 pónđźela	M. Luthera ☾	Proba	29 Anastasija	7 9	4 18	☽	iſh. d.
11 wutora	Menafa	Marczina biſt.	30 Zenobija	7 11	4 16	☽	0 10
12 ńrjeda	Modesta	Levina	31 Stachysa	7 12	4 15	☽	1 19
13 ſchtwórtk	Arkadija	Staniſława	1 novemb.	7 14	4 13	☽	2 27
14 pjat	Levina	Klementiny	2 Kosm. a D.	7 15	4 12	☽	3 33
15 ńobota	Leopolda	Leopolda	3 Acyndina	7 17	4 11	☽	4 38
47. tydzień.	Tekst dop.: Mar. 12, 41—44; 2 Mój. 5, 1—4; Jan. 4, 2—3; pop.: Zap. ſt. 24, 10—16.						
16 njeđźela	23. n. p. ſ. tr.	24. n. p. ſw.	4 23. p. swj.	7 19	4 10	☽	5 42
17 pónđźela	Huga ☉	ńrjehorj. z W.	5 Galakta	7 20	4 9	☽	fh. p.
18 wutora	Heſychija	Lufascha ev.	6 Pawoła	7 22	4 7	☽	4 56
19 ńrjeda	ńilze	ńilzńjety	7 Lazara	7 24	4 6	☽	5 38
20 ſchtwórtk	Emilije	Benigna	8 Michała	7 26	4 5	☽	6 25
21 pjat	Pol. pjat	Mar. wopr.	9 Onesifora	7 27	4 4	☽	7 16
22 ńobota	Cacilije	Cacilije	10 Erasta	7 29	4 2	☽	8 13
48. tydzień.	Tekst dop.: Mat. 20, 20—23; ńef. 55, 8—9; ńhil. 1, 20—21; pop.: Zap. ſt. 24, 24—27.						
23 njeđźela	24. ńw. sem.	25. n. p. ſw.	11 24. p. swj.	7 31	4 1	☽	9 13
24 pónđźela	Khrystogena	Jana Kap.	12 Nila	7 32	4 0	☽	10 16
25 wutora	Khatrziny ☽	Khatrziny	13 Jana Khr.	7 34	3 59	☽	11 22
26 ńrjeda	Konrada	Konrada	14 Filippa	7 35	3 59	☽	fh. d.
27 ſchtwórtk	Hunczerja	Virgilija	15 Zap. poſta	7 36	3 58	☽	0 31
28 pjat	ńuffa	ńoſthena	16 Mateja ev.	7 38	3 57	☽	1 42
29 ńobota	Waktarja	Saturnina	17 Hrjeh. th.	7 40	3 57	☽	2 55
49. tydzień.	Tekst dop.: Jan. 15, 1—15; pop.: ńer. 31, 31—34; ńf. 100; Jan. 17, 3.						
30 njeđźela	1. n. advent.	1. n. advent.	18 25. p. swj.	7 41	3 56	☽	4 12

Sermanki a ſkótne wiki.

1. Gródf. † Ruhland.*
3. Rychwałd. † Kulow.*
Lufow.* Ruhland.
4. Bart.*
5. ńjeńwacziłbo.*
Danna. †
6. Kamjeńz.* Rhoce-
bus.*
8. Budyſchin. † Rukow.*
Lubnjow.* Trébule. †
10. Rychbach. † Gubin. †
Grosiſchejo.*
11. Polczniża.* Łas. †
15. Żitawa. Sły Komor-
row.*
17. Żitawa.* Stolpnjo. †
Roſbórt. †
22. Lubin.*
24. Wóſport. † Dobrońg.*
Mitoras. †
26. Radeburg.* Żemr. †
29. Kalawa.*

ńeńwacziłkowe pſche- mėnjenje a wjedro.

☺ Polny mėń. 3. nov.
dop. 9 ńobđ. 35 min. ma
ńjewobſtajne wjedro.

☾ Pońieni bėrtit 10.
nov. rano 0 ńobđ. 10 min.
poſaże na wėtr.

☉ Młody mėń. 17. nov.
wjeńzor 7 h. 9 min. pſchi-
ńjeſe ńjewobſtajne wjedro.

☽ ńrėni bėrtit 25. nov.
wjeńzor 11 ńobđ. 14 min.
ma jańne dnj a ſymne
nożj.

Stołėtna protyka.

1. hać do 14. deſeńej
a ſyma; 16. dże ńneń;
17. hać do 20. deſeńej;
21. hać do 26. czopło a
rjenje każ w leńje.

ńjeprawe kűbo prawe
ńobu ſeńerje. — Szo ńje-
ńmėńch dale pſchėńeńeracj,
hać ſo mőzeńch pſchi-
ńrywacj. — S pėńtom ńo
reńa ńubjenje haćji. —
Schtóń ſtare ńjeplata a
nowe na ńedźbu ńjeberje,
dałoto ńjeńpſchńńdźe. — Sła
ńuba dobre ńjeno ſeńerje.
— Na lůzy ńwėnońeńe
rońeńje ſeńicńto mėrnońeńe.

1884. December,

hodownik,

na 31 dnjow.

Tydzieńje a dnj.	Porzedjena protyka.		Stara julianka protyka. November.	☉		Wschod i wschod.	☾
	Evangelsta.	Katholsta.		skhadz. h. m.	chwom. h. m.		
1 pónđzela	Longina	Longina	19 Obadja	7 42	3 55		5 30
2 wutora	Aurelije ☺	Bibiany	20 Hrh. X.	7 44	3 54		skh. p.
3 frjeda	Franza Kav.	Franca Kav.	21 Mar. wopr.	7 45	3 54		5 10
4 schtwórtf	Borbory	Borbory	22 Filemona	7 47	3 53		6 15
5 pjatk	Amoŝa	Sabasa	23 Amfilocha	7 48	3 53		7 28
6 sobota	Mikławŝcha	Mikławŝcha	24 Klemensa	7 49	3 53		8 42
50. tydzień. Text dop.: Mat. 5, 17—19; pop.: Jęf. 40, 1—5; Mat. 4, 1—2; 1 Tim. 1, 15.							
7 njedzela	2. n. advent.	2. n. advent.	25 26. p. swj.	7 50	3 53		9 56
8 pónđzela	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Klimanta	7 51	3 53		11 7
9 wutora	Agrippiny ☾	Leofabije	27 Jakuba j.	7 52	3 52		skh. d.
10 frjeda	Judithy	Judithy	28 Scěpana	7 53	3 52		0 17
11 schtwórtf	Damaŝa	Damaŝa	29 Habakuka	7 54	3 52		1 25
12 pjatk	Epimacha	Magencija	30 Handrija	7 55	3 52		2 30
13 sobota	Luzije	Lucije	1 decemb.	7 56	3 52		3 34
51. tydzień. Text dop.: Mat. 11, 2—10; pop.: Sagg. 2, 7—10; 1 Mójj. 40, 18; 1 Tim. 2, 4—5.							
14 njedzela	3. n. advent.	3. n. advent.	2 1. n. adv.	7 57	3 52		4 36
15 pónđzela	Ignazija	Eusebija	3 Sofronija	7 58	3 52		5 36
16 wutora	Ananiaŝa	Lazara	4 Borbory	7 59	3 52		6 33
17 frjeda	Kwatbr. ☉	Suche dnj	5 Sabasa	8 03	3 52		skh. p.
18 schtwórtf	Wunibałda	Wunibałda	6 Mikławŝa	8 13	3 53		5 10
19 pjatk	Reinharda	Liberata	7 Ambrozija	8 13	3 53		6 5
20 sobota	Amona	Kryŝche	8 Patapija	8 23	3 54		7 4
52. tydzień. Text dop.: Jan. 1, 19—27; pop.: Jęf. 12, 2—6; 5 Mójj. 18, 18—19; 1 Jan. 4, 9.							
21 njedzela	4. n. advent.	4. n. advent.	9 2. n. adv.	8 23	3 54		8 6
22 pónđzela	Beaty	Floriana	10 Menasa	8 33	3 54		9 11
23 wutora	Dagoberta	Wiktoryje	11 Daniela	8 43	3 55		10 17
24 frjeda	Batorziza	Batorzica	12 Spiridiona	8 43	3 56		11 25
25 schtwórtf	Boži dź. ☽	1. sw. hodow	13 Eustracija	8 53	3 56		skh. d.
26 pjatk	2. ŝ. hodow	2. ŝ. hodow	14 Thyrsa	8 53	3 57		0 35
27 sobota	Jana evang.	Jana evang.	15 Eleuthera	8 53	3 58		1 48
53. tydzień. Text dop.: Mat. 25, 14—36; pop.: Jęf. 40, 27—31; Pi. 103, 8—18; Jud. 24, 25.							
28 njedzela	N. po hodź.	N. po hodź.	16 3. n. adv.	8 53	3 59		3 3
29 pónđzela	Jonathana	Jonathana	17 Swj. wótc.	8 54	0		4 18
30 wutora	Dawita	Dawita	18 Sebastian.	8 54	1		5 32
31 frjeda	Sylwestra	Sylwestra	19 Bonifacija	8 54	2		6 39

Sermanki a skótne wiki.

3. Njeŝwaczišto.*
4. Pŝchibus.†
5. Ruhländ.*
6. Wudyŝtin.*
8. Nowojalž. Džęje.†
9. Wodny.†
10. Drjowf.
13. Wojeręzy.
15. Wuzafow. Luboras.†
16. Wariŝcz.
17. Ruhländ.
20. Trębule † a lane wiki.
22. Kulow.†

Węŝaczkowe pŝchmęnjenje a wjedro.

- ☉ Potny męŝ. 2. dez. wječor 7 hodź. 57 min. na mile wjedro pokaže.
- ☾ Poŝleni bęrtf. 9. dez. pop. 0 hodź. 28 min. ma ŝmny wętr a ŝnęh.
- ☉ Młody męŝ. 17. dez. pop. 2 hodź. 22 min. pŝch-ujeŝe jenaŝe ŝmne dnj.
- ☾ Přeni bęrtf. 25. dez. pop. 2 hodź. 19 min. pŝch-ujeŝe ŝmny a ŝnęh.

Stolętna protyka.

1. a 2. ŝnęh; 3. do 8. njemobŝtajne wjedro; 10. wulki ŝnęh a wulka ŝma; 13. a 14. ŝnęh; 16. do 20. jaŝne njebo a jara ŝma; 21. hač do kónza ŝmne wjedro.

Šmjerčz njehlada na lęta. — Šchłóž ŝo wodny boji, njetwar ŝo k ręzy. — Dobra rada je k wŝchemu trębna. — Njeŝiŝi ptaczf a dróžŝcha kłęta. — Stara kofa tež ból liže. — Žane czeło, kř by ŝwoju kruwu njeŝnalo. — Wjeŝola nóz a jpwate ranje. — Wrojo njeje bjeŝ kupow a cłowjeŝ niž bjeŝ porofow. — Do woczow móžeŝch cłowjeŝej pohladacz, do wutrobny niž. — Da-li ŝo huŝęcza liŝęzy ŝtadkowacz, dha je ŝo wo nju ŝtafo. — Kaž ŝo młody naložęŝch, tał ŝo ŝary ŝadżerzjęch. — Še ŝwojeho hornęcza ŝlodzi najŝępe.

Wzliczbowanie danie.

Kapitał.	3 procent.		3 1/2 procent.		4 procent.		4 1/2 procent.		5 procent.		Kapitał.
	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	Wzliczbowanie	
mf. 1	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	marf. np.	mf. 1
5	15	17 1/2	3 5/8	1 5/8	4	17	4 1/10	4 5/10	5	5/10	5
10	30	35	7 1/4	3	20	34	8 1/5	9	25	21	10
15	45	52 1/2	10 3/8	4 1/2	40	5	12 1/2	13 1/2	50	42	15
20	60	70	14 1/4	5 3/4	60	67 1/2	16 3/4	18 1/2	75	63	20
25	75	87 1/2	17 3/8	6 3/4	80	90	20 1/2	22 1/2	100	84	25
30	90	105	21 1/4	7 3/4	100	117	25 1/2	28 1/2	125	105	30
35	105	122 1/2	24 3/8	8 3/4	120	134	30 1/2	34 1/2	150	125	35
40	120	140	28 1/4	9 3/4	140	151 1/2	35 1/2	40 1/2	175	146	40
45	135	157 1/2	32 1/8	10 3/4	160	168 1/2	40 1/2	46 1/2	200	167	45
50	150	175	36 1/4	11 3/4	180	185 1/2	45 1/2	52 1/2	225	188	50
60	180	210	43 1/4	14 1/4	200	202 1/2	50 1/2	58 1/2	250	209	60
70	210	245	50 1/4	16 3/4	240	234	55 1/2	64 1/2	275	225	70
80	240	280	57 1/4	19 1/4	280	267	60 1/2	70 1/2	300	246	80
90	270	315	64 1/4	21 3/4	320	299 1/2	65 1/2	76 1/2	325	267	90
100	300	350	71 1/4	24 1/4	360	331 1/2	70 1/2	82 1/2	350	288	100
200	600	700	142 1/2	48 1/2	720	663 1/2	140 1/2	164 1/2	700	576	200
300	900	1050	213 1/2	72 1/2	1080	995 1/2	210 1/2	246 1/2	1050	864	300
400	1200	1400	284 1/2	96 1/2	1440	1327 1/2	280 1/2	328 1/2	1400	1152	400
500	1500	1750	355 1/2	120 1/2	1800	1659 1/2	350 1/2	410 1/2	1750	1440	500
1000	3000	3500	711 1/2	240 1/2	3600	3319 1/2	700 1/2	820 1/2	3500	2880	1000
5000	15000	17500	3555 1/2	1200 1/2	18000	16599 1/2	3500 1/2	4100 1/2	17500	14400	5000
10000	30000	35000	7111 1/2	2400 1/2	36000	33199 1/2	7000 1/2	8200 1/2	35000	28800	10000

Wzliczbowanie, tak wychofu punit pcdjrdzje, hdyż zentnar 1, 2, 3 a t. d. marfow pfaczi.

Punt pfczjezo taf wjele **np.** pfaczi, taf zentnar **marfow.**

W na wopaf:

Zentnar pfczjezo taf wjele **marfow** pfaczi, taf punt **np.**

Zbuhovovanie placifiny rifa abo metra, hduh fary falfi lohej 1 np. hacj 1 mart placji.

Šduh fary falfi lohej placji:	hdu placji rifa abo meter:	Šduh fary falfi lohej placji:	hdu placji rifa abo meter:	Šduh fary falfi lohej placji:	hdu placji rifa abo meter:	Šduh fary falfi lohej placji:	hdu placji rifa abo meter:	Šduh fary falfi lohej placji:	hdu placji rifa abo meter:	Šduh fary falfi lohej placji:	hdu placji rifa abo meter:
mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.
1	18	17	30	33	58 ₃	49	86 ₅	85	1	50 ₁	
2	35	18	31 ₈	34	60	50	88 ₃	90	1	58 ₉	
3	53	19	33 ₅	35	61 ₈	51	90	95	1	67 ₇	
4	71	20	35 ₃	36	63 ₆	52	91 ₈	—	1	76 ₆	
5	88	21	37 ₁	37	65 ₃	53	93 ₈	5	1	85 ₄	
6	106	22	38 ₈	38	67 ₁	54	95 ₃	10	1	94 ₂	
7	124	23	40 ₆	39	68 ₉	55	97 ₁	15	1	3	
8	141	24	42 ₄	40	70 ₆	56	98 ₉	20	2	11 ₉	
9	159	25	44 ₁	41	72 ₄	57	0 ₆	25	2	20 ₇	
10	177	26	45 ₉	42	74 ₂	58	24	30	2	29 ₅	
11	194	27	47 ₇	43	75 ₇	59	4	35	2	38 ₄	
12	212	28	49 ₄	44	77 ₉	60	5 ₉	40	2	47 ₂	
13	23	29	51 ₂	45	79 ₅	65	14 ₈	45	2	56	
14	247	30	53	46	81 ₂	70	23 ₆	50	2	64 ₈	
15	263	31	54 ₇	47	83	75	32 ₄	—	3	56 ₅	
16	282	32	56 ₆	48	84 ₇	80	41 ₂	—	5	29 ₇	

Zbuhovovanie placifiny noveho lita, hduh fary lut 1 np. hacj 1 mart placji.

Šduh fary lut placji:	hdu placji noveho lita:	Šduh fary lut placji:	hdu placji noveho lita:	Šduh fary lut placji:	hdu placji noveho lita:	Šduh fary lut placji:	hdu placji noveho lita:	Šduh fary lut placji:	hdu placji noveho lita:	Šduh fary lut placji:	hdu placji noveho lita:
mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.	mart np.
1	0 ₆	11	6 ₆	21	12 ₆	35	21	85	—	51	
2	12	12	7 ₂	22	13 ₂	40	24	90	—	54	
3	18	13	7 ₈	23	13 ₈	45	27	95	—	57	
4	24	14	8 ₄	24	14 ₄	50	30	—	1	60	
5	3	15	9	25	15	55	33	—	—	—	
6	3 ₆	16	9 ₆	26	15 ₆	60	36	—	—	—	
7	4 ₂	17	10 ₂	27	16 ₂	65	39	—	—	—	
8	4 ₈	18	10 ₈	28	16 ₈	70	42	—	—	—	
9	5 ₄	19	11 ₄	29	17 ₄	75	45	—	—	—	
10	6	20	12	30	18	80	48	—	—	—	

Prsidawka.

Statistiske a genealogiske powjeseje.

Bo poſhlenim ludſkieženju w lécze 1880 ma:

Němſki kraj: 539,816 □km. (t. r. kwadratnych kilometrow a 1 □mila ma 55,062 □km.) a 45,194,177 wobydlerjow; kěžor Wylem, rodź. 22. měrza 1797, ženjeny ſ Auguſtu, wajmarſkej prynzeſchnu. Kěžorſki kónprynz Bjedrič Wylem, rodź. 18. oktobra 1831.

Sakſka: 14,993 □km. a 2,972,805 wobydł.; kral Bjedrič Albert, rodź. 23. haprleje 1828; ženjeny ſ prynzeſchnu Karolu ſ Waſa, rodź. 5. auguſta 1833. Kónprynz Bjedrič Auguſt Jurij, rodź. 8. auguſta 1832; ženjeny ſ portugalſkej prynzeſchnu Hanu Mlarju, rodź. 21. julija 1843.

Prufka: 347,509 □km. a 27,251,067 wobydł.; kral Wylem I., rodź. 22. měrza 1797.

Bajerſka: 75,863 □km. a 5,271,516 wobydł.; kral Ludwik II., rodź. 25. auguſta 1845.

Wúrtembergſka: 19,503 □km. a 1,970,132 wobydlerjow; kral Rhorla I., rodź. 6. měrza 1823.

Badenſka: 15,083 □km. a 1,570,189 wobydł.; wulkowójwoda Bjedrič, rodź. 6. ſeptembra 1826.

Awſtrija: 622,837 □km. a 38,214,708 wobydlerjow; kěžor Franz Joſef, rodź. 28. auguſta 1830.

Italſka: 296,323 □km. a 28,209,620 wobydlerjow; kral Humbert I., rodź. 14. měrza 1844.

Franzowſka: 528,577 □km. a 36,905,788 wobydlerjow; praſident republiki Jules Grevy, rodź. 15. auguſta 1813.

Šendželſka: 314,961 □km. a 34,505,043 wobydlerjow; kralowa Viktorija, rodź. 24. meje 1819.

Španiſka: 508,066 □km. a 16,623,400 wobydlerjow; kral Alfons XII., rodź. 28. nov. 1857.

Portugalſka: 89,685 □km. a 4,348,551 wobydlerjow; kral Ludwik I., rodź. 31. oktobra 1838.

Ruſka: 5,036,510 □km. a 72,392,900 wobydł.; kěžor Alexander III., rodź. 10. měrza 1845.

Turkowſka: 179,475 □km. a 4,790,000 wobydł.; kěžor Abdul Hamid II., rodź. 9. febr. 1830.

Gričkiſka: 51,860 □km. a 1,679,775 wobydlerjow; kral Jurij I., rodź. 24. dezembra 1845.

Rumunſka: 129,947 □km. a 5,376,000 wobydlerjow; kral Rhorla I., rodź. 20. haprleje 1839.

Serbija: 48,657 □km. a 1,589,650 wobydł.; kral Milan I. Obrenowić, rodź. 18. ſeptembra 1850.

Bótharſka: 63,856 □km. a 1,965,500 wobydł.; wjerch Alexander I., rodź. 5. haprleje 1857.

Čjornohórſka: 9475 □km. a 268,000 wobydlerjow; wjerch Nikita (Nikawſch) I., rodź. 25. ſeptembra 1841.

Pólnózna Amerika: 9,272,442 □kilom. a 50,152,559 wobydlerjow; praſident republiki Arthur.

Braſiliſka: 8,337,218 □km. a 11,780,000 wobydł.; kěžor Don Pedro II., rodź. 2. dez. 1825.

Bo ſtólcieženju, kotrež ſo 10. januara 1883 wotdžerža, je bylo w Sakſkej, kotraž ma 2,972,805 wobydlerjow, wobſedžerjow ſkótu 176,720 a to

- A. w Budyſkim wokrjeſnym hetmanſtwje ſ 351,326 wobydlerjemi: 34,137;
- B. w Draždžanſkim wokrjeſnym hetmanſtwje ſ 808,512 wobydlerjemi: 47,627;
- C. w Lipſcžanſkim wokrjeſnym hetmanſtwje ſe 707,826 wobydlerjemi: 41,997;
- D. w Zwikawſkim wokrjeſnym hetmanſtwje ſ 1,105,141 wobydlerjemi: 52,958, kotřiž ſkót wobſedžachu.

Či ſu měli:

- I. kóni do hromady 126,886 a to
  - a) w Budyſkim wokrjeſnym hetmanſtwje . . . 14,721,
  - b) w Draždžanſkim wokrjeſnym hetmanſtwje 40,930,
  - c) w Lipſcžanſkim = = 43,593,
  - d) w Zwikawſkim = = 27,642.

Bjez nimi je pał bylo:

frčbžow, młódbčich lěta	1850,
= 1 lěto ſtarč	3061,
= 2 lécze ſtarč	4024,
kóni, pſches 3 lěta ſtarč	117,951.

Dale je tu bylo

- II. howjajeſho ſkótu do hromady 651,329 a to
    - a) w Budyſkim wokrjeſnym hetmanſtwje . . . 102,830,
    - b) w Draždžanſkim wokrjeſnym hetmanſtwje 191,744,
    - c) w Lipſcžanſkim = = 163,512,
    - d) w Zwikawſkim = = 193,243.
- Bjez nimi je bylo:
čjelatow	55,988,
jaſojžow, hač 2 lécze ſtarč	118,703,

czyłżow, pšches 2 łeczje starych	4903,
wołow	29,685,
fruwow	442,050.
III. Wozow a jehnjatow je było 149,037 a to	
a) w Budyjskim wotrješnym hetmanstwie . . .	16,337,
b) w Draždžanfskim wotrješnym hetmanstwie	38,181,
c) w Lipsčžanfskim = =	74,174,
d) w Żwikawjskim = =	20,345.
IV. Škwini a prošatow do hromady 355,550 a to	
a) w Budyjskim wotrješnym hetmanstwie . . .	37,325,
b) w Draždžanfskim wotrješnym hetmanstwie	110,212,
c) w Lipsčžanfskim = =	142,308,
d) w Żwikawjskim = =	65,705.
V. Košow a kóšow do hromady 116,547 a to	
a) w Budyjskim wotrješnym hetmanstwie . . .	38,720,
b) w Draždžanfskim wotrješnym hetmanstwie	33,568,
c) w Lipsčžanfskim = =	17,695,
d) w Żwikawjskim = =	26,564.
VI. Pčžolnych kolecow do hromady 53,736 a to	
a) w Budyjskim wotrješnym hetmanstwie . . .	11,344,
b) w Draždžanfskim wotrješnym hetmanstwie	15,657,
c) w Lipsčžanfskim = =	14,783,
d) w Żwikawjskim = =	11,972.
Wjes nimi je jich było w Džerzonowych kolecach do hromady	
21,870 a to	
a) w Budyjskim wotrješnym hetmanstwie . . .	5375,
b) w Draždžanfskim wotrješnym hetmanstwie	4300,
c) w Lipsčžanfskim = =	6304,
d) w Żwikawjskim = =	5891.

Šchož wošebje našcu Ružizu nastupa, dha je tudy bylo:

1. w Žitawjskim hamtskim hetmanstwie:
5877 šótowobšedžerjow, 3723 koni, 14,786 fruwow, 4993 šwini,
5247 košow, 2163 pčžolnych kolecow.
2. W Lubijskim hamtskim hetmanstwie:
9310 šótowobšedžerjow, 3684 koni, 16,735 fruwow, 6278 šwini,
12,269 košow, 2302 pčžolnych kolecow.
3. W Budyjskim hamtskim hetmanstwie:
11,805 šótowobšedžerjow, 4466 koni, 23,631 fruwow, 13,431 šwini,
15,085 košow, 3361 pčžolnych kolecow.
4. W Kamjeńčanfskim hamtskim hetmanstwie:
7135 šótowobšedžerjow, 2848 koni, 15,976 fruwow, 12,623 šwini,
6119 košow, 3518 pčžolnych kolecow.

Šo licženju, kotrež šo 2. januara 1882 měješe, běše w Sakskej:

Tajkich, kotřiž šwoje powołanje maju	
I. w ratačstwie, šahrodničstwie, hajničstwie a rybačstwie:	
180,837 muškich,	
112,051 žónskich,	
292,888 do hromady.	

II. W rudnych a wuhlownych podkopych, w fabrikach, pšchi	
twarbach:	
542,250 muškich,	
182,265 žónskich,	
724,513 do hromady.	

III. W wikowanju a pšchepuštwje:	
102,103 muškich,	
28,791 žónskich,	
130,894 do hromady.	

IV. Tajkich, kotřiž w domjazej službje steja:	
12,040 muškich,	
13,100 žónskich,	
25,140 do hromady.	

V. Tajkich, kotřiž šu w kralowškich, wojejskich, žyrkwinskich,	
škulskich a gmejnškich šastojuštwach:	
60,104 muškich,	
7 213 žónskich,	
67,317 do hromady.	

VI. Tajkich, kotřiž ani žaneho wěštego powołanja ani žaneho	
šastojuštwu nimaju:	
49,030 muškich,	
44,696 žónskich,	
93,726 do hromady.	

VII. Tajkich, kotřiž šu w domjazych hospodačstwach pomozni:	
1 638 muškich,	
65,276 žónskich,	
66,914 do hromady.	

Bomhaj Bóh!

Ščerpliwosće je wam trjeba. Tak pišče ja-poštoł w lišče na Šebrejskich. To je šlowo, wulgy wažne a wopomnjenja hódne, hdyž šo nowe léto ša-počnje. Čžaš, w kotrymž šmy živi, je šly, a my njewěmy, šcho w pšchichodže na naš čžafa. Našch pucž je do čžemnosće šawaleny a šwěza, kotruž šebi šami šašwěčimy, nam mašo pomha. Młudri šmy drje w šwětnym a šmy dalošo do přědta krocžili, ale najmudrišchemu a najšhroblišchemu šo hiščeje njeje radžilo to wušlědžicž a wuhódacž, kajke šmějemy léto, dobre abo čžežke. Še šhonjenjow šašdženosće wěmy, šo šmilnosć naščeho Boha w njebješach nje-pšchěštawa, šo jeho šwěrnosć a dobrota je wulka a kóžde ranje nowa. Me wón naš tež š prutom šwo-jeje šurowosće šchwifa. Wšchelko šo podeidže w běhš lěta, šchož šebi předy njebčemu myšlili. Ššónzo

stajnje nješwęczi a njebo njeje jenaf jašne. Šdy bychmy najbohaczišchi a najmóznišchi ludžo byli, kajzž njeišmy, dha tola wobczężnosće ſo na naſ lehnu, kotrež wot ſo ſiſchacž njeſamóžemy. Šory, wyſſoſe hory ſo pſchi naſchim puczowanju napscheczimo ſta- jeja, kotrež pſchecrocžicž budže nam woſtudne a czežke. Šadžewki ſo poſaža, kotrež ſe ſwojej mudroſcžu wot- ſtronicž nam njeje móžno. Wětry ſo ſbėhnu, kotrež kóž naſchego žiwjenja jow a tam motaju a ju po- walicž pytaju, ſo do bojoſcže a hroſy ſapanjemy. Wjedro naſtanje, kotrež wſchitke naſche dobre pſchede- wſacža njeſpſcheczjſzy ſtaſy a powróczi, ſo njewěmy, ſchto prajicž a cžinicž. Haj, wjedro! To ſłowo naſ na męcze na te ſrudne ſhonjenja dopomina, kotrež ſmy, móžemy rjez, dwė lęcze ſa ſobu cžinili. Wot wjedra wotwiſtuje najbóle powołanje ſerbtkeho a kóž- deho bura, a wjedro hroſniſche a njewobſtajniſche njeje bycž móhlo, kaž to Ioni bėſche. W lęcze 1882, hdyž ſo pſchėdženaf ſe ſwojej protyku na pucz da, je wón w wulkim blócze ſaſycž a ſtajnje ſwój pſche- deſchcžnik pſchi ſebi męcž dyrbjaf. Deſchcž, luty deſchcž džėſche, ſliwł na ſliwł džen a nóz pola a pucže pſche- macžeſche a rjane žně kažeſche. Šhlėb ſhudeho, neple abo bėrnicežka, na woſkrjedkach a w ryncžkach hnijeſche a hdyž bė cžaſ, ju ſe ſemje wudypacž, dha bė ſhora, ſo mało wužitka dawafche. Wulke a žaloſne po- wodženja pola Rheina a w Šchleſynſkej po zylych krajinach ſtraſchnu ſchłodu nahotowachu. Tež pola naſ w naſchej ſerbtkej Łužicy Lubata a Šprewja pſches brjohi ſtupiſchtej. Naſymu męcjeſche ratař ſwoju lubu nuſu. Do mokreje bróidny dyrbjefche wón ſwój ſhw wobſtaracž a tu a tam ſwoje polo njewobſyte ležaze woſtajicž, dofelž móžno njebė ſe ſkotom a gratom ſo na nje dacž. Pſchi wſchėm tym bė placžina žita niſka. Rožka a pſchėnža bėſchtej na poł wuroſtkej. Šchtóž męcjeſche něſchto na pſchėdan, njemóžeſche jo wotbycž, ſhiba ſa mały pjenėſ. Wóſchėn bė lóhka a wutroba czežka. Wóſcht nad ratařſtwom ſo po- mjėnſchefche a njeſpokojnoſcž roſcžeſche. Někotry, teho ſhyty a na czežki cžaſ ſhy, pſchėda ſwoje ležomniſtwa, ſawali ſwoje ſmacži do brėmjefchka a poda ſo ſ tymi ſwojimi po kóžji do Ameriki. Haj! do Ameriki ſo hotowachu a hotuja, kotrymž ſo tu pola naſ wjažy njelubi. Tam ſo jim ſeſda dobry a ſloty cžaſ bycž.

Alle tam maja runje tať njewobſtajne wjedro, kaž pola naſ.

Šdyž pať bjeſ nami tať ſteji, ſchto dha čžemy k temu prajicž? Pſchėdženaf rjeknje: Šcžerpliwosće je nam trjeba. Šcžerpliwosć je to jene a jenicžke ſelo, kotrež móže naſ wuhojicž. Šcžerpliwosć je to jene nuſne, bjeſ cžehož jedyn na tutym ſwęcze nihdy njemóže wobſtać. Dobre je woboje, wotczakowacž na pomoc teho Šnjeſa a ſcžerpliwu bycž, praji ſwjate piſmo. Wėm drje, ſo někotryžkuliž ſ hłowu ſchafje, hdyž to cžita, a praji: Šdyž ničžo lėpſchego njewėch, pſchėdženaf, dha wſmi ſwój męcž a dži ſ puczja. Šcžerpliwosć! ſawoła tón a druhi ſ haujeſkej myſlu, ſchto ſebi ſa tu kupju, a ſhwata nimo, jaſo by jemu wulzy jara wohidne bylo, něſchto wo nej ſhyſchecž. Tola pať, luby cžitarjo, njebudž wobužny, ja cži pomhacž njemóžu: ſcžerpliwosće je tebi trjeba. Wo- ſłuchaj ſcžerpliwje jenož mału ſhwilku na mnje, ſo móhł tebi roſeſtajecž, ſo to tať wólbr a hłupe njeje, ſchtož ſo tebi jaſo pomozna wėž pſchecžimo wſchej nje- ſpokojnoſcži twojeje wutroby ſ poſkłada lubeho Wóžeho ſłowa porucži.

Še to nimale dwanacže lėt, dha bėch jemu nje- dželu w Draždžanach. Wė ſo, ſo tam ke mſchi džėch. Tam ſhyſchach mózne přėdowanje. Franzowſka wójna bė ſkóncžena, ſjednocženje němſchego thėžorſtwa twjerdbje ſažožene. Šdaſche ſo, jaſo móhł lud nětko w pokoju a w dobrym měrje živy bycž. Dha tamny přėdať tola ſa nuſne džeržeſche, ludej to japoſchtoſke ſłowo k wutrobje połožicž: Šcžerpliwosće je wam trjeba. Wo ſcžerpliwosćji, prajeſche wón, čžu ja přėdowacž a to k přėnjemu: ſchto je ſcžerpliwosć a hđže je wona. Š druhemu: ſcžerpliwosć je něſchto dobrehu, wulkeho a czežkeho; hdyž tež hłupi w ſwojich myſlach praja, ſo ničžo ſ nej njeje. Š tšecžemu: ſcžerpliwosć je wam trjeba, a pſchi tym ſ porſtom poſaſowafche kóto wokóto ſo na woſebnych mužow tať derje kaž na niſkich, koſtiž tu a tam w kucžitu ſtejachu, na te knjenje w židžanyh ſuknjach a na ponižne ſlužobne hólzy a pėſtoncže, kotrež te ławki pjelnjachu. Š ſchtwór- temu: ſcžerpliwosć je wam trjeba, rjekny wón pſchi- ſtajo: wſchelake, ſchtož wy trjebacže, je po prawym njewuſchne a wſchelake, ſchtož ſebi myſlicže, ſo parow- macž njemóžecže, to wy njetrjebacže. Alle ſcžerpliwosć

je wam trjeba, je-li so chzczje spokojne a sbożowne žiwjenje męcz. Tuto předowanje so mi a, kaž so mi sdašče, wschittkim posłucharjam wubjernje lubjesče. Wone njebě s krašnymi wošebitymi słowami wuhotowane a niž jenož sa Němzow dzeržane, ale s njeho móžachu so Šserbja tak derje kaž Franzowsjo a Zenzelczenjo, haj ludžo wschittkich narodow, rjenje nawaitaricž. W nim so duch Boži móžnje horjesče a tón dušchu pschimasče. Wěrnosć a prawda, ponižnosć a kšefscžijansta lubosć so w nim na praktiske waschnje wosnamjenjowachu.

Temu jenemu wy, lubi čžitarjo, dacže prawo byčž, so bjes scžerpliwosćje našče žiwjenje tu spokojne a sbożowne byčž njemóže, a to wopomínmy wošebje pschi spoczatku noweho lěta. Wy do njeho pod pschifrcžjom dobrego ludoweho měra, Bóh daj, stromi a čžerstwi fastupimy a tola žadyn njewěmy, sčto w tym šamym na naš čžaka. Njech je našč khód tajki abo hinajki, njech sčto s myrtowym wěnzom w njewjesčžinistej kufni psched Božim woštarjom šwój mandželski šlub scžini, njech sčto želo w žarowanškej draščje k rowu stupi, do kotrehož so jedyn jeho najlubšchich khowa, njech sčto šwoje pola pilnje wóra a wóčži a dobre šymjo do bróšdy šyje abo jako žnjenž sesrawjene žito s wótrej košu šyče; njech sčto w šwojej stwicžžy šedžo plat abo kožu schije abo w šwojej kowacni železny great džeka; njech je, sčtož chze, njech je wučer abo hospodar, bur abo rjemješnik, wyšoki fastojnik abo niski šlužobnik, wojak abo měrný měščezan, scžerpliwosćje je kóždemn wěščje trjeba. Njech je twój rošumčž jara wóšljeny, twoja ruka jara wušchifna, twoja noha doščž špěšchna, twoja wutroba prawje pobožna a dobročžiwá — scžerpliwosćje ty parowacž njemóžješč. Kóždy džej a na kóždym mēščje dyrbišch ju mēšč. Šdyž ju šazpisch, dha žaneho praweho šboža a pošoja njesmējšch a s twojimi šobucžłowjekami so njebudžješč šnjescž móž. Ty šam budžješč njesbožowny čžłowjek a druhich, s kotrymiž šy živy, njesbožownych scžinisch! — Šdže pať tuto šelicžko, kotrež Bože šłowo nam dla naščeje štomosćje poručži, roščje? Móžemy drje rjež, so je tuta scžerpliwosć nēšajki pschiródnny abo ratašski dar. Nēšotryžšulž je wot pschiródy jara dobročžiwny a scžerplivy. Šserb a Němž, wobaj šferje nēšchto

čžerpitaj a šnješetaj. Wonaž šebi wjele lubičž dataj, přjedy hacž so rošhněwataj a mórcžitaj, bjes tym so Franzowsa a Štalski, hdyž jimaj nēšchto na wopaf džje, w hrosnym hněwje so horitaj. Tež praji so, so šu žony bóle scžerpliwje, dyžli mužjo. Hacž to temu tak je, to njech kóždy po šwojim šhonjenju wušbudži. Šchtož pať wěrnosć lubuje, tón dyrbi pschidacž, so šebi w tajkim napohladanju mužjo a žony bjes šobu žadyn poróš čžinicž njemóža. Šněw a šlobjenje so tak derje pola žonow kaž pola mužow pokasujetej. Bóh šwarnuj, so bych tudy nēšomu žaneje kšchidny čžinik, pschetož wěm, so tak derje mužjo kaž žony moju protyku kupuja a čžitaju. Wěrno pať je, so šu čžłowjekajo, kotřž jenaf scžerplivi woštanu. Wjele dyrbi so nahromadžicž, přjedy hacž so rošhněwaju a hrosnje čžinja. Woni maju dar, so měrni, dobročžiwí, nješhabčžiči woštanu, hdyž runje wschitzy wokofo nich so wošepłumazym horam runaju. To w krwi leži. Tajzy šu kaž hłupi a bješwšeho čžucža. Woni so tym runaju, kotřž žehliwe wuhle s porštamí pschimaju a w horščezí noscha, jako bychu to lute jabłuczka abo bērníčžki byle. To pať s teho pschichadža, so je jich kóža tajka tošta, so žaneho čžucža w nej nimaju. Štačž so tajkim móže, sčtož chze, woni so njenaštróža. Ty móžesch jich šwaricž, štorfacž, s nošomaj teptacž, woni so nješibaju. Šich scžerpliwosć je po šdacžu jenaf wulka a nješnuta. Ale žana prawa wona nišdy a na nišdy njeje. Ša šhwilku drje wona wudžerži, ale hdyž dyrbi twjerdu pruhu wobštačž, dha so wona minje kaž wóš w wóhnyju. Šsu wschaf tež tajzy, kotřž so šdadža byčž kaž nješwinowate jehnjatka, a na dobo šu kaž džiwje lawy. Štanje so, so najscžerpliwischí čžłowjekajo šebi šamym žiwjenje wojmu, hdyž woda štarosćžow jim hacž k šchiji štupa. Šiob bē wēščje bohabošajny muž a šnamjo dobreje scžerpliwosćje a dašče šebi wjele lubičž. Ale tež wón na wschěch bohach tyšcheny a wot čžertowškich mozow nabběhamy, twjerdže nještesješče, ale wotkotasče a na Boha teho šnješa šwarjesče.

Wěrna scžerpliwosć jenož s wěry, s kšefscžijanškeje wěry narosćje. Praja nam, hdyž so nam nēšchto štanje, sčtož šchodny, bolosć a štarosć nacžini, šnješ to s měrom a s poddacžom a budž s pokojom, so tebe njeje hōršče potřechiko. Šaf pať móžu poddaty byčž,

hdyž do žaneho Boha a Wótza w njebjesach nje-
wěrju. Hdyž šebi w čašbu, hdyž mam jara nufne
dželo, nohu abo ruku šlamam, njech šo to pšches
moju njejedžblinowcš abo pšches winu drugeho čžo-
wjeka stanje, a dyrbyju wošom njedžel na jnym blaku
ležecž abo š mērom šedžecž, šo ničžo dželacž njemōžu,
š temu wulku hološcž wustacž, šak dha budu šczerplivy
hjes wēry? Šlaj! tu je šwērna macž a hošpoša, ta
ma šydom džecži a je došcž czežko, wšchu žiwnošcž
a potrebnowcž domarbowacž, muž pak, kiž je prijedy
pēfny a dželawy był, da šo na dobo do picža a do
hracža a šwoje kroschki š njerodu pšhecžinja — nje-
dyrbjała šo wona na to roshnēwacž? Mōže wona
tajšemu šadžerženju š mērom pšchiladowacž, hdyž
žaneje wēry nima? Ty mašch na šwojim polu naj-
rjeriške žně štejaze, a luty dešcž šo š mēročelow lije.
Šlano, hdyž je trochju šastako, ša košu pšchimašch a
šo štupišch, šwoju doštrawjenu rožju abo pščenju
pošyž. Ale šrijedž dopošdnja nowy šliwš panje, šo
dyrbišch czešnycž, a to niž jedyn dženi ale dlēje dyžli
tydženi ša šobu, a widžišch, šo žito na štwjelžu wu-
rostuje, njebudžesh ty tehdy mōrcžecž a šwaricž, je-
li šo žaneho domērjenja w wutrobje nimašch? Ty, šuba
hošpoša, šo rano wobužna je šwojeho loža šbēhnješch.
Štowa cže boli a nješy šo wušpała, došelž šy žyhu
nōž wulke šubyolenje mēła. Ty cžešch šebi šwēžu
šakwēcicž a twoje šchwablicžki šo njepala, a hižo
wšches to šy kšētro šla a njelubowna. Na dobo š kuchnje
wulki wrješot šašlyšchišch, jako bychu šo talerje a
šchllē rošrašyle, a pōdla šchkrēczenje najmōdšcheho
šubowaneho šynta. Duž rošmjeršana š komory wu-
škocžišch a na škuzobnu džōwku a pēštoncžu šakhadžeshch
a šwarišch šaž štary hufar. Ze tebi mōžno šczerpli-
wofčž wobkšowacž, hdyž nješy šwucžena, šo šama
šapřecž a šwōj hnēw škludžicž? Ty, mōj šuby cžešny
buro, mašch njerodneho wotrocžka. Šy jemu tyšaz
krōcž šakafał, šo nješmē šfōt drēcž, abo jemu šchtyri
abo wjazy krōcž pšchifał, šo dyrbi rumu brōšdu
woracž a wōn tola njepošlucha. Njebudžesh na-
pošledk rošmjeršany ša šchudom pšchimačž a jemu
nēkotre na šhribjet naprašacž? Mašch-li šawištneho
šwadniwego šušoda, kiž tebi wšchudžom šlubu cžini.
Wōn mēšniki pšchēštaja, po twojim polu jēšdži, pšches
twoju šuku šebi šchcžezku cžini, šwōj šfōt w twojich

šerkach paše, tebi š pšchilōdženjom twoje dobre mjeno
kašy a cže na wšchē bofi tyšchi a hani. Budžesh ty
šaž womža šebi wšcho lubicž dacž? Pšocherjo po
žylych cžrjōdach po našchich wšach wokoło dundaja.
Ty by šōždemu nēšchto dał, hdy bychu šo na dobo
wšchitzy š twojim durjam štupili. Nē! najprijedy
jedyn wo twoje durje šlapa a ty jemu twōj pjenježš
darishch. Ša pjecž minutow druhi pšchidžže, na to
šfēzi, šchwōrtu, haj šamōn pjaty. Ty a twoja žona
mataj runje nufne dželo a widžitaj šo w tym hrošnje
šadžewanaj. Pšaj mi, hacž šo ty šurowje na nich
njebadašch a hdyž cži tajki šlēpž hišchcže hrošnje wot-
molwi, hacž budžesh šo mōž šdžeržecž, jeho wu-
šwaricž? Wopomnicže, šchtož je jenož w šwētnym
žiwu a jenož na šwētnē hlada, tōn šebi hinał pomhacž
njemōže, tōn šo pšchi šōždej malicžkōšcži, kotraž šo
jemu do pucža štaji, rošškobi. Wōn jenož na to
myšli, šo w šwojej warbje a w šwojim šamōženju
njeby pšchikrōšcheny był. To najmjēnšche, šchtož mōhlo
jemu nēkajtu šchtodu pšchinyšcž, to najšnadnišche, šchtož
jeho w jeho pšjōdkwacžu moli, to wōn hidži. Njech
šy to njelube napšchecžiwne pōdešdženja, njech šy
to cžłowjekōjo, kotšiz nam šchiwdu cžinja, my to
šczerpliwje šnjescž njemōžemy. Njebudž womža, šchēpta
nam cžert do wušchom. Našche lašomštwō, našcha
pjenježna lubošcž a našcha šwētna myšli žyšeho šnutš-
kowneho cžłowjeka našchcžuwaju, šo šo hnēw hōri a
w hrošnych šłowach a rēcžach wuplunje.

Nē! my dyrbinu šo wušche štupacž! We wšchēm,
šchtož šo nam napšchecžiwneho na šwēcže stanje, we
wšchitkich tych wšchelakich špytowanjach našcheho ži-
wjenja mamy šebi prajicž, šo to wot Boha pšchidžže.
Wēricž dyrbinu, šo ma wōn dobre wotpošladanja
š nani, hdyž naš tudy kšosta. Krašna wēž je, šchtož
je šczerplivy, praji Wōže šlowo, a cžaka na teho
Šnjesa pomoz. To pak rēka tak wjele šaž: budž teje
myšle, jako tōn Šnjēs je, dowēš šo jemu, wōn ma
š tobu wulku šczerpliwofčž, teho dla njedaj šo wot
twojeje žadōšcže pšchewinycž, ale pocžakaj, došelž je
wšcheho šleho ša tebe lute šbože narōšcže!

Šchtož wēri, tōn je ponižny a šchtož je ponižny,
tōn je tež šczerplivy. Šōždy wot naš je teje wopacž-
neje myšle, jako šo jemu njedyrbjała ničžo wōhidneho
štacž. My šebje to narēcžimu, šo šchcžezka žiwjenja

dyrbi jenat hladka bycž, a so nješmė žadyn kamuschť
 ƚo nam na pucž walicž. Stanje-li ƚo to, dha ƚo
 roshněwamy a sforžimy, jako by ƚo nam wulka nje-
 prawda stala. Kóždy by najradšo chyzł na helia-
 ƚowym wosu do njebješ jėcž. Jedyn a drugi ƚo
 khwali, so ma tajki wulki a ƚwėtky rosom, so wščitke
 wėžy sapšchimnje. Sčtož s nim njemóže dowušlėdžicž,
 to wón sa lutu hłupošcž dđerži. Se wšcheho teho na-
 stanje to, so my Božim wodženjam njerofumimy : so
 s njespofojnošcžu mórcžimy a ƚwarimy, je-li ƚo něščto
 poda, sčtož nješmny prjedy widželi a cžehož ƚo nje-
 šmny nadžijeli. Wty zyle sapomnimy, so Bože myšle
 nješbu našche myšle a jeho pucže nješbu našche. Wty
 wšchal ƚmny hrėšchni ludžo, Bohu ƚo nicžo teho lubicž
 njemóže, sčtož cžinimy. Tola pať ƚmny žiwı, dokelž
 ma wón s nami sčđerpliwoscž. Budžimy teho dla tež
 my sčđerpliwı a ponižimy ƚo pod Božu wšcheho-
 móžnu ruku. Nječ je dobry abo šty cžaš, nječ je
 měr abo wójna, nječ ƚlónžo ƚwėczi abo deščcž dže,
 spėwajimy wješele: Ach porucž Bohu ƚwėru twój pucž
 a frudobu! To naš wofšchewı, so wėrimy, so slė
 s nami njemėni, so ma s nami, hdyž naš křosta,
 myšle mėra a niz njesboža, so, hdyž runje na křwilu
 ƚwoje woblicžo pšched nami potaji, ƚo nam tola to
 ƚame ƚwėczi jako ranıšche serja a jako ƚlónžo wofolo
 poľodnja. Sčtož je ponižny a dobreje wješeleje na-
 džije pšches wėru do Boha, tón wėcze tež
 w wobřhadže s cžlowjekami sčđerpliwoscž poľaje.
 Tón nıtoho nješmilnje nješbudži, na nıtoho
 ƚurowje nješwari, nıtoho sa šhubjeneho njeđerži.
 Sšameho ƚo wón sa hrėšchnıfa pšched Bohom snaje,
 liž jeho sčđerpliwje nješe, a je k wodacžu
 hotowy tym, kotřiz ƚo pšhecžıwo njemu
 pšchehrėšcha. Sčtož ƚameho ƚo saprėje,

ƚameho ƚo ponižuje, sčtož hordy njeje, so by wocži
 k horam posbėhnył, wot kotrychž jemu pomoz pšchındže,
 tón šhoni, so je krařna wėz, sčtož je sčđerpliwı.

Sčđerpliwoscž je wo prawdže něščto, hacž runje
 ju ƚwėt maľo waži. Ničto pať, liž ƚo sa wėrjazeho
 wudawa a dđerži, nječ ƚebi njemyšli, so ma ju
 s jenyum dobom a na wėcžne cžařy. To bychmy ƚo
 jara molili. Ničto njeje tať prawy a doľonjany,
 njemóhł panycž. Sčtož ƚebi myšli, so steji, tón ƚo
 hladaj, so njepanje. Wty mamy pječž smyřkow, kotřez
 pšchego kľubu cžinjı, a w našchim cžėle teľko žadošcžom,
 kotřez ƚo s lóhkim sľudžicž njedadža. Najpobožniřchi
 njecha niz jenož wėricž, ale tež widžecž, niz jenož pola
 Boha hnadu, ale tež pola cžlowjekow cžesecž mėcž,
 niz jenož w njebjeřach šbóžnosčž, ale tež na tutym
 ƚwėcže tať wjele dobrego kaž jenož móžno wužiwačž
 a bjes boloscžow a řadžewřow wostacž. Tola bjes
 bėdženja ƚo to nječini, so by jedyn sčđerpliwoscž
 dohł. Sčtož je ju pať ƚebi dohł, tón ma něščto,
 s cžimž pšched Bohom a pšched cžlowjekami
 wulku cžesecž wužiwa.

Tuta sčđerpliwoscž ƚo s křıtohw njewuľnje
 ani s katechıřmuřa ani s druhıch natwarjazyh
 piřmow. Sšym wėřty, so s teho, sčtož ƚmny
 tebi jako „pomhui Bóh“ sa to lube nowe
 lėto tudy sapıřkať, bóle sčđerpliwı
 njebudžesč. Nė! sčđerpliwoscž pšchındže
 se šhonjenja. S tym dyrbi ƚo w malicžosčcžach
 sapocžatť cžinıcž,

a to sahe! K cžemuž
 ƚo jako mlody cžlowjek
 řwecžujesč, to budžesč
 jako stary móž. Rowjeda
 ƚo, so mazedonıřki mlodženz
 pšchi olympeřkich hrach,
 kotřez ƚo w Gřıchıřteľ
 wotđeržachy, ƚo wuřna-
 mjeni. Wón mje-
 nužy žıweho wulkeho
 cžėľza na ƚwojimaj
 ramjenjomaj nješe-
 řche. Wřchıtzy pšchi-
 hladowarjo ƚo nad
 tym řpodžıwachy a
 ƚo teho mlodženja

praščachu, što je činik, so može to dokonjeć. Na to wón wotmolwi: Sa hym tuteho czělza wot jeho naroda kóždy džeń na swoje ramjo hadził a wokolo nohył; to stoczjo je derje rostko, ale moja móz a bylnoscź je w jenajfej mjerje sobu rostka a pschibjerała. Njecz je to wérno abo wot někoho wumyšlene, jene pať móžemy tola s teho powjedanczka nawuřnyć, njenujzy to, so kmanoścź k sczerpliwoscźi a móz k snježenju wobczejnosćow so jenoź s tym dobudze, hdžy jedyn so sahe swuczjuje, te mólczke a snadne pschecziwnoscze pschewinyć. Hdžy potom w běhu czaša wjetšche spytowanja pschindu, dha budžesč hižo bylny dosć, je snjesć. Ze-li so pať tajke njepschindu, czim lěpje. Wone pať pschindu, wěr to. Nowe lěto pěkuje sapocžinašch a w dalschim lěcze móže so tebi wjele wohidnosćje stacz; teho dla budze tebi sczerpliwoscze trjeba.

Někto pať sařtanu, so njebyšcže wy, lubi czitarjo, sczerpliwoscź šhubili, kotruž hym hižo dosć spytował. Wuhotujcže so s nej kaž tamny muž, kiž na ranju noweho lěta se žonu a s džěcziwi so Wozej hnadže poruczi, spěwajo: Wostan, duscha, sczerpliwu, junu budžesč schczipacz rōže! Wōh je luta dobrotu, psches kšiz pyta twoje sbože. Schtōž so jemu dowěri, teho wón njewopuszczji.

Boža nōz w Amerizy.

Modlawa je město w poľnōznej Amerizy. Wybožo na horach w Koloradze wono leži. Ludžo, kotřiz sa skotom rjya, so tam sašydlichu. Bowjesć, so so tam w klinje semje skoto namaka, bē so tež w Kaliforniji a po wschēm kraju rosnjēška. Wo tajkim bēchu so ludžo s wulkim czirjōdami seschli a podkopki sačozili, so bychu bohastwo a samōženje nadobyl. Džeń wote dnja so jich tam wjazy cziszczesche, so sa nich dosć wobydlenjow njebē. Hdžy pať so skotornjerjo hromadžea, tam so jim hnydom spekulantojo pschisanknu. Čzi kšēze twarja, hōsčezny, khlamarnje, pjekarnje a wschitko spěschnje nahotuja, sčtož k wschēdnej žiwnosći a potrebnosći kšuscha. Našch jedyn šebi to myšlicz njemōže, sa tak krotki czaš tajke nowe město w Amerizy kaž se semje wuroscze. Hdžy pschisapoczattku mēšaza něotre make hētj stejachu, tam šu do jeho kōnza zyke hašy s kšēžemi nastale. Tež w Modlawje so tak mēšesche. To pať je jara hymny

kruch kraja, hdžy bē so sa něotre mēšazy wjele luda nahromadžiko. S jeneho boša wyšoch hor so pucz do Kalifornije po doščach a skaščach wije, wobczejny a straščny dosć, s druheho boša pať do wulkeje runiny pschindžesč, kotrejž prāriju rēšaju, hdžy so wyšoka, ženje njepoščezena trawa s hustymi kēškami a mōžnymi sčtomami šchēri a džiwje swērcjata se wschelatimi ptaczkami swoje wukhowanje maju. Lēcže w Koloradze je jara krotke. Šakle w meji šnēh rostaje a hižo w septembri so sašo s wulkim wētram wrōczi, hory a runiny do bēleje plachty sawalejo. To pať tych mužow njewottrašchi, kotřiz w swojej horzej žadošči po skotu lētni a hymni czaš s njewuštatej sprōzniwoscju w snutskomnosći lubeje maczerje semje hrjebaja a rjya.

Tam w Modlawje bē so tež wēšty Šalka sašydlił. Njewēm, hacž Šerb abo Němz, s Ružizy pať je so jako mōdy człowjek do Ameriki podał a so tam dalošo a šchērošo po kraju roshladał. Nišdže so jemu prawje njeje lubiko ani so jemu radžiko, to sbože namatacz, kotrejž pytasche. Napošledk so na wulkej pazifikkeje železnizy do Kalifornije pschewjese, so by tam sa skotom ryl. Dolež pať tu wjele njewuštata, dha so tym pschisankny, kotřiz do Kolorada, teho nowowunamakaneho paradisa, kšwatachu. Bē to w mēšazu meji, so do Modlawy pschindže. Dolež so jemu jow derje lubjesche, dha šebi sa tunje pjenjesh wulki kruch kraja kupi, s tym wotpohladanjom, šebi tam kšēžu natwaricz. Psches to bē so s nekajkim twarskim mišchtrōm sešnal a so s jeho mōdej pěknj džōwku woženil. Zeho pschichodny nan drje wjele farmow (žiwnosćow) a kšēžow wobšedžesche, ale te bēchu wschitke na druhich pschenajate, so bē Šalka nusowanj, na natwarjenje swojeje kšēže myšlicz. W septembri bē sapoczal a w dezembri dešni schoš stejesche. Semu na hrjadach a deščach pobrachowasche a chyzsche rady k nowemu lētu wscho hotowe mēcz, so by se swojej lubowanej mōdej žōntku, s kotrejž bē krotko prjedy kwaš mēł, do nowjeje kšēže sačzahnyć mōhl. Wo tajkim wōn wobšankny, so do Peruna s něotrymi wosami podacz, hdžy bēchu w wulkim rēšaku dešti a hrjady we wschēch doščoszczach na pschedani.

Bēšche to 22. dezembra, so so na pucz da. Čsi wulke wosy bēšche šebi najal a do kōždeho schēšč

wołow sapschahnył. Do Beruna bē dwazeczi jendžel-
skich mił, to je tak wjele kaž nimale schěšć hodžin.
23. dezembra chyzšce potrjebne deſki a hrijady ſmu-
hjeracž a na woſy ſkłaſcž a 24. ſo na dompuć
dacž, ſo by ſe ſwojej lubowanej knjenju Božu nóz
móhł doma ſwjeczicž. Za bēšce jemu zyrubu a
wołnjane ruby a płaſhty ſobu na puć dała, jeho
lubošnje napominajo, ſo by ſo pēknje na kedžbu brał
a ſo wſcheje ſchłodny hladał. W božemje, w bože-
mje, luba ſłota Hilžicžka, prajeſce wón a wona jemu
płaťajo ſ wołoščenjom wołoko ſchije padže. Wobēmaj
bē jara ſtyſkno, jej, dofelž bē prēni krócž, ſo dyrbjēſce
ſama lutka doma woſtacž, jemu, dofelž ju ſ wutrobju
lubo mējeſce.

Dróha ſ Modlawy do Beruna bē hewał dobra
doſcž, jenož ſ wulkim ſněhom poſpypana, ſo ſo jara
pomaku do přēdka jēdžeſce. Pſched wjeczorom ſo
do teho rēſaka w Berunſkej wołožnoſczi pſchuwjeſchu
a chyzchu tam pſches nóz woſtacž. Zoža ſ poſleſchcžemi
tu žane njebēchu. W starej kólni, pſches kotrež hubjene
ſcženy ſymny wētr dujeſce, ſo do nēkažteho kucžika le-
nychu. Halzy, kiž bē poſłeni cžaſ ſmwčzeny, w mjehkim
kožu ſwój nózny wotpoczink džeržecž, ſo to mało lu-
bjeſce. Wjele hodžin ſo miny, prjedy hacž móžeſce
wuſnycž. Hdyž ſo na ſchpundowanju jow a tam
waleſce, jemu wſcheſke myſle po hłowje kažachu. Wo
ſně ſo jemu wo wjeſelu džijeſce, kotrež ſmēje, hdyž
na Božu nóz ſe ſchmrēkowym ſchtomom, kiž bē ſebi
hižo w kērkach wurēſał a ſ kradžu ſe ſwēcžkami a
druhimi wēžkami wudebił, ſwoju lubu Hilžicžku ſwje-
ſeli. Wutroba ſo jemu horjeſce ſpominajo, ſo budže
to po dołhim cžaſu wubjernje rjane Bože džēcžo,
kažcž bē junu w ſtarſchijſkim domje ſe ſwojimi lu-
bymi mēł.

Na druge ranje, hdyž bē po krótkim ſpanju wo-
tucžit a ſ dobrej kapku palenja na poł ſmjersnjene
ſtawy wožiwił, chyzšce ſo wón ſe ſwojimi towač-
ſchemi do wubjeranja tych drjewow dacž, kotrež derje
pſchirēſane a wotcžēſane ſ wulkimi hromadami wo-
koło rēſaka pod ſněhom ležachu. Ale bowſ kowſ!
na dobo ſo pokaja, ſo bē Halza tu papjeru doma
ležazu woſtajił, na kotruž bē twarſki miſchtr napiſał,
kať wjele hrijadow a deſkow a kať dołhe ſo trjebaju.
Schto dha nēł ſapoczecž? Nicžo wyſche njewoſta,

hacž ſo mējeſce tutu papjeru ſem wobſtaracž dacž.
Zedyn jeho ludži bē drje ſwólniwy, ſo do Modlawy
wrócicž a ju ſem pſchinjescž. Halzy ſo pať idaſce
to najlēpſche bycž, hdy by ſo ſam na puć dał.
Wón chyzšce jēchacž, ale tam žadyn kón, ani dobry
ani hubjeny, ł doſtacžu njebē. Wſchitke bēchu džēn
prjedy druhdže ſ drjewom poſłane. Jemu po tajtim
nicžo wyſche njewoſta, hacž pēſchi hič. Sa pjecž
hodžin bēſce w Modlawje, hdyž jeho luba Hilžicžka
w wulkim ſtyſkanju w ſwojej iſtwicžyž ſedžeſce.
Wona bē ſebi ſatepika a niſkoho wołoko ſebje nje-
mējeſce hacž ſwoju kócžku. Dha ſo njemało ra-
doſtnje ſtróži, hdyž jeje muž nahle ſaſtupi. Ale jeje
wjeſele dołho njetrajeſce. Hdyž bē Halza ſwoju
papjeru do ſaka tyknyl, džēleſce ſo ſ wēſtym ſlu-
bjenjom, ſo ſo juſtje wjeczor ſaſo wróczi.

Spřozny a mucžny wón poſdže wjeczor ſaſo do
Berunſkeho rēſaka pſchiindže. Pſchi ſwēzy tu w nozy
te potrjebne drjewa wumēri, wubra a na woſy ſkladže.
Naſajtra jara ſahe bu ſapſchehnjene a Halza ſo
ſ tymi tſjomi woſami wjeſeleje nadžije na dompuć
poda. Wono bē drje pſchi jaſnym njebjū jara ſyma,
toła zny cžaſ pēknje do přēdka pſchiindže, hacž runje
pomaku džēſce, dofelž koła cžežkich woſow do ſněha
ſapadowachu. Wołoko džēſacžich ſo pať na dobo
tołſte mróczele po horach walecž pocžinachu a po
ſhwili ſo ſ nich ſněh ſypaſce, najprjedy ſ małymi
wótrymi kruptami, na to pať ſ wulkimi kulemi.
Schumjaty wētr ſo poſbēže a wſcho do hromady
mjetaſce, ſo bē puć po krótkim cžaſu ſawēty. Mje-
czele tať mózne naſtachu, ſo žane tſi kroczele do
přēdka widžecž njebē. Tať dołho hacž po runije
džēſce, woły te woſy pomaku dale cžejnjechu; hdyž
pať pocžinaſce puć hórkata bycž, wone ſpřozne ſa-
ſtachu a žane koło ſo wjazy njewjercžeſce. Ludžo
bēchu nuſowani, ſkót wuſpſchahnyčž a hladač, kať
bychu ſ nim bjeſ woſow domoj trjehili.

Hodžinu drje bēchu ſo w tutym najhroſniſchim
wjedrye wſchitzy po dróhy dale ſchmatałi. Halza, kiž
poſłeni džēſce, na dobo ſacžu, ſo jeho mozy wo-
puſchcžeja. Nēkažka womora jeho nadpadnje. Saſpar-
noſcž ſo jeho mozuje a jemu je, jať by ſo na ſhwilu
ſymycž a wotpoczowacž dyrbjal. Žeho towarſchojo,
kotſiž maju ſami ſe ſobu doſcž cžimicž, ſo ſa nim

wotemurjete cžěšo swojeho lubowaneho muža pytač. Kajste bě to šafowidženje! S tonja dele šfocziwšči wona teho šafonamataneho kofchěšče, šyly wješela pšcheliwajo. Womaku šo tež cži druhy bližachu. Wěchu to jeho towašchojo s wječerawšcheho dnja. S kajkej radosčju woni swojeho młodeho knjesa postrowichu! Kak rjenje šo wschitzy temu mužej džakowachu, kiž bě šo po tym sabludženym s bratrowškej lubosčju horjebrač! Kak móžnje šo na ranju Božeho dnja šrijedža šněhojtych horow synki hodowneho šhěrlušča: Dženš šhwalcže Boha, šhěšcžjenjo, kotryž wschitzy pod nawjedowanjom mileho hloška Šilžineho špěwachu, t njeju posběžechu! Wječor teho šameho dnja pač hačle šo šchmřěfowy šchtomik nanajrjeišcho w Šalkez jštwičžy šwěcžěšče, rjenšči dylži žadny druhi na šwěcže, kaž šo Šalzy šdășče. Ššwój nowy dom pač mějěšče Šalka hačle w měrzu dotwarjeny.

Šodancžko.

Šchtyri nohi prošče steja,
Ničtő njewidži, šo džeja,
Dofelž nješbu t šhodženju;
Na nič šhribjet wotpoczuję,
Tőn šo nihdy nješhibuję,
Dofelž njeje t šhib'wanju.

Je tőn šhribjet wobczęženy,
Dha jőn kőždy šwěšelenny
W šwojim cžășu položa;
Sa tym hačž je šamőženje,
Sa tym je tam wobczęženje,
Sa tym grat, kiž podawa.

(oqy)

Posdže.

Knatež Matej, nahladny bur, ma młodeho wuja, kotryž cže šo woženicz, a temu je wőn knőtr był. Ššamo šo wě, šo je wőn na wujowy kwaš pšchepošcheny. Dofelž je ta wješ, w kotrejž luby młody wuj bydli, šhětro daloko a pšchi železnizy ležaza, a Matej šwojeju młodeju tonjom jara lubo ma, dha wobšankny, se šwojej lubej knjenju s parowošom jěcz. Šeju jenicžki šynk, mały Šank, dyrbi šo tež na tym žadnym šwjedženju wobdžělicž. Dopokdnja kwašneho dnja šebi myšla, w prawym cžășu na bliskim šastanišcžju byčž a se šnatym cžășom šo pšchewjěcz. Matej drje je hotowy a ma šwój nowy ropr woblezny. Šejna pač, jeho pšchisťojna mandžěška hošpoša,

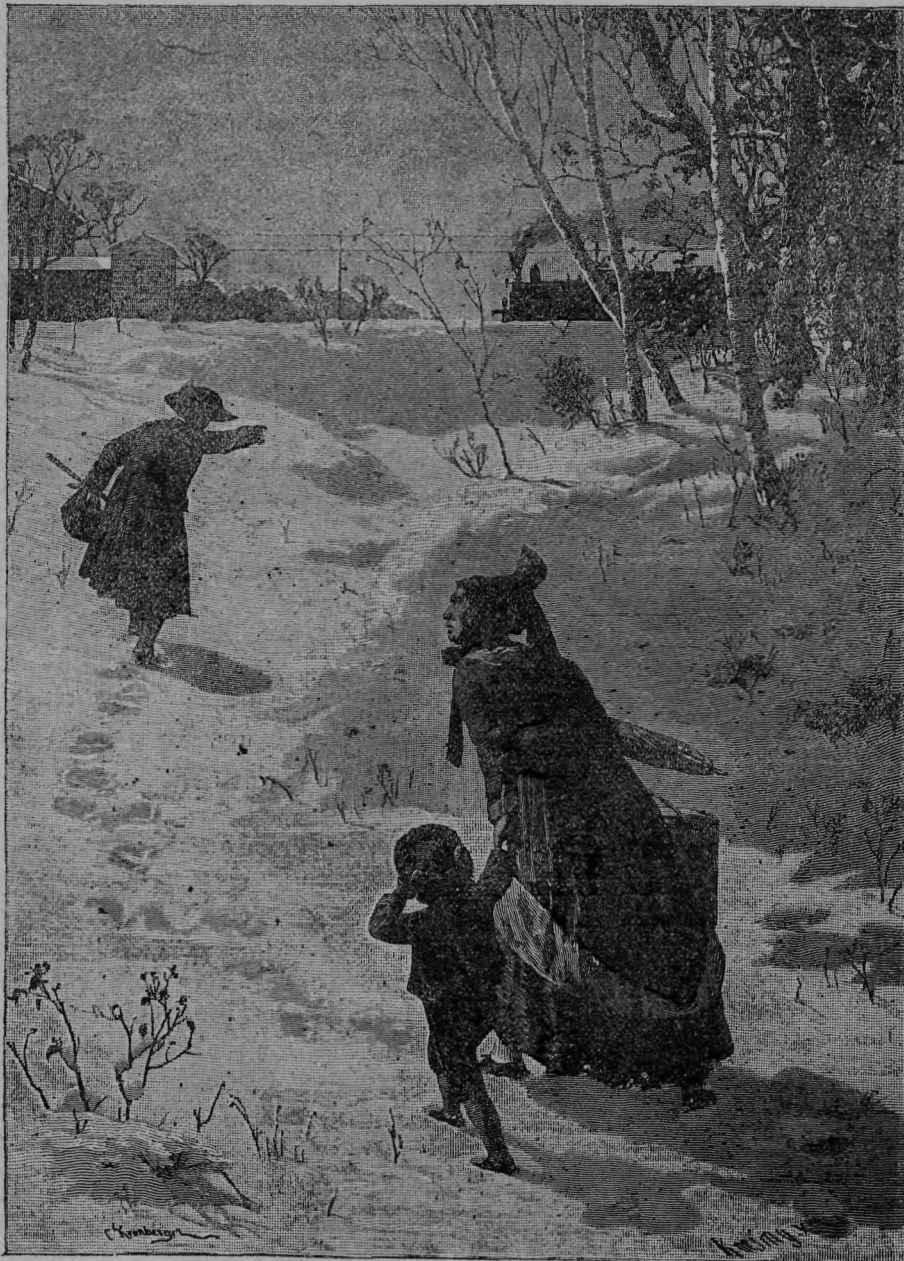
ma hišcžeje butru džělačž a to a wono cželedži roššafowacz, prjedy hačž t temu pšchidžje šo mycz, wkošy šcžěšacz a šo šwoju najnowšchu šufnju woblez. A prjedy hačž je mały wobužny Šank rjedženy a šwobšekany, to dołho doščž traje. S nufu t temu pšchidžje, šo šwojemu domej w božemje praja a šo na pucz dadža. Še hižom tőnz novembra a někajki šněžt je w nozy panył. Matej šebi prajiwšchi, šo je wulki cžăș, do přědka stupa, žonje a Šankej pšcheliwajo, šo byščaj sa nim šhwatałoj. „Šejna, Šanko, běžtaj!“ woła wőn a pocži šo a štona kaž jedyn, kiž šwoje nješbože pšchew woczomaj widži. „Pőjtaj, šhwatajtaj!“ Matej s nowa šawoła, na železnizy pokafujo, na kotrejž šo hižo kur parowoša s daloka šmahuje. Hišcže tši šta krocžel šu wot šastanišcžža šdaleny, dha šahwišdajo cžăș pšchidžje a nječakajo na tych tšjoch cžěšnych kwašnych hoščžow s wješelny hwišbanjom dale jědže. Matej šwari, Šejna mőrcži, Šank pšacže, ale tu njeje žana hnada a žana rada, woni dyrbja hačž do popokdnja šcžerpliwje cžakacz. Tak šo stanje, šo hačle wječor po cžunje t wujej pšchidnu. Wěrowanje je dawno nimo a kwašarjo sa blidom šedža. Braščka šo šmėjo jich w šhěži wita a praji: Šchťőž škondži cžăș, tőn škondži kwaš. Wulki kőždy s teho, šo ma škowczko „posdže“ wjele na šebi. — —

Ty šhory ležiš, wohe njebožatko, abo twój šyn abo twoja džowka abo twój nau abo twoja macž. Ššufokžiny pšchidnu hladacz, šchto cži je a jich mudre hlojczki to a druhe radža, šchtož je hdy jenemu šhoremu pomhało. Wono šo t šelowej žonje abo t někajkemu wuwolanemu mudrenu mužikej šcžele, šo by něšchto dač. To wschitko šo jene po druhim nałožuje, ale šhorosčž pšchibjera, dženi wote dnja šo bolosčž powjetšchuje. Dha šo w šwojej wulkej nufy dopomniš, šo je w bliskosčži wustojny lěkar. Do teho cžășa šy prajič, šo je tőn jara drohi, a šy šo škondžik, jeho šebi ššafacz. Něk tőn pšchidžje a šhoreho pšchepyta. Ale wőn s hłowu tšchășe a rjeknje: Čžeho dla nješcže prjedy te mui pőšłali? Wőn někajke lěkarštwu wułaže, šhory jo bjerje — ale ša mačo dnjom wumrje. Šhaj, wono bě „posdže“. — —

Štarščej mataj džěczjo, drje šamo jenicžke. Šemu šo w džěczžyč lětach wscha woła wostaji. Šuby

šynk wscho lóšystwo wobendže, ludžom klubu czini, škulu škombži, lži a šakruje. Nan šo t temu šmeje, maczerka žaneho šlowczka t temu njepraji. Brut šo tež njenažuje. Žako mlody hólz šo wón wschemu njekmanštwu poddawa. W Božim domje njeje widžecz, ale wschudžom na rejwanškich kubjach. W forczmach, na hermančach a pschi fermuščach wón wulkeho knjesa czini. Wón pije, hraje a je w lutej nje-póžecznowoščzi žiwj. Nan to wé, ale wón šebi njewéri, temu šubowanemu šynej něšto prajicz a maczerka, ta stara, je druhdy pošna šwara, ale šo by jeho warnowała a napominała, to šo wona nješfrohli. Na-pošledk wón do rukow šudnišeje wyschnošeje panje a ta jeho wopacžnje pschišahi dla š wjelelětnym jaštwom po-

žošta. Nětk nan a macž doma šedžitaj a hórke šylšy plakataj — ale wono je „pošdže“. —

Pošdže.

Napoleon I., jašo bē šwój lud a kraj, haj žyly šwēt doščž czwilo-waž, bu w l. 1814 w bitwje pola Waterloo šbity. Wón bu nuso-wany na šupu Elbu šo po-dacž, ale ša krotki čas wot tam šašo do Parisa šo wróčiwšchi lute dobre šlu-bjenja czinj-šče, šo bychu šo jemu š nowa domě-rili. Wščitžy, kotšž bēchu š nim rjeišče a šbožowni-šče dny wi-dželi, jeho wo-pušcžichu a šami jeho štari wojazy, kotšž bēchu pod nim ně-kotru šakraš-nu bitwu do-byli, jemu pošlušnowoščž šapowjedžichu. Wono bēšče „pošdže“.

do rukow šudnišeje wyschnošeje panje a ta jeho wopacžnje pschišahi dla š wjelelětnym jaštwom po-

Žaty bu wón na šupu „Helenu“ wotwjedženy, hđžej po dołhej czělnej a duchownej hubjenowočzi wumrije. —

Louis Filipp I., franrowski kral, w lécze 1830 fwojemu ludej wschelate žadanja sapowjedzi. Seho ministrio jemu hubjemu radu dawachu. Na to řo lud posbže a revoluzija w Parisu wudyr. Nětk chyzsche kral dowolicz, řchtož běsche dotal sapowjedzi. Wono pať bě „posdže“. Wón se řwojej kralowskej řwójbu do řendželsteje cžetaste, řwotkal řo zenje na řwój trón njeje wróciz. — Napoleon III., kať je wam wědomne, w lécze 1870 ř Němzami wójnu řaplecze. řako bě we wschěch bitwach pschěhrať a pola ředana na wschěch řtronach tyscheny a řadyn wukhód nje-widželste, chyzsche wón mēr řczinicz. Ale wono běsche „posdže“. Wón a jeha žple wójřko bu jate wot-wjedzene. řak je w řaidžennych a w nětežisich cžasach, kať řtawisny wobřwědžeja, řłowczko „posdže“ řwoju waźnoscz pokazalo.

My řmy řiwi a řhroble řrěřchimy, jako bychmy řaneho Božeho řakonja a řaneho řwědomnja njeměli. řa řónz pať nihto njeřpomina. Wjele je mlodych a řtarych, wyřklich a niřlich, kotsiž řiwjenja a řwěta řbože w pořnej mērje wužiwaju a řwojim řoščtam a řadořčam we wschěj njeřpócziwosczzi řkuža. řdnyž budu řtary, dha řo wobroczu; řutřje, jenož džerřa niz, woni praja, řdnyž jim Bože řłowo abo řich řrudne řhonjenje přěduje, řo dyrřja wote wschěje njeřprawdořče wot-řtupicz. řenu nóz abo jedyn džerř tón řnjes ř nim řtupi a řebi řich dufchu řada. řha nětk řaloseřa a ř dobrými pschisřlubjenjemi prošča: řch, řnježe, jene jeniczke lěto daj mi řisčęze řiwemu bycz, ja řhzu přjedy mój dom wobřtaracz a řo polěřřchicz. Wono pať je „posdže“. džerř řiwy řy, džerř wobrocž řo, řnadž wumřješch do dnja řutřisřch!

Řijo nětko?

Řohaty muž, řiz bě řebi řwoje wulke řamóženje ř njeřprawdu nahromadžiz, řřhori. „řch, pomřhajęze mi“, praji wón ř řekarrej, řotrehož bě ř řebi řawolacz dať, „ja řelke bolosęze cžerřju!“ „řchto?“ wotmolwi tón, „řižo nětko?“

Řijo řelharňi řonřtwjerjo.

Řijo řnježa řěchu na řonřtwu řchli. Woni nje-řěchu řaneho řboža měli a řprózni wot wokolodundanja řo w řelřach řeřhdachu. řnate je, řo řehdy, řdnyž

řo řonřtwjerjo něhdže řręchja, woni wěři a řuski powjedacz wjedža, řotrež řřche wschón cžłowski řořum du. Woni řo wulzy cžinja a řo řobeřdženjow řhwala, řotrež řu na řže řodobne, kať jeřko jeřku. řež nařchi řřjo řnježa, tu w řromadže ředžo, jako řěchu řochu

řořwaczili a řebi řwoju řrubka řažehlili, řebi to a wono powjedachu. řakři řoř, řakřiž mój řkaro je, po wschēm řwęcze řadyn njeje, řjekny řnjeř řrabja ř. řjedawno ř nim pola řošęerřa nimo du a wón pola řurjow řtejo wostanje a nucha a nucha a řjeda řo na řane wawřnje přjecz řnucz. řa to ja řurje wotčzinju a mój řkaro do řuchnje řkoczi. řam řo ř přenimaj nořomaj na řlido řehny a řchto tam bě? řa řlidge řnichi wotčzinjene řeža, w řotrychž řo to wopisřuje, řak maja řo řurwoty warięz a přjz! Wěřitaj wój to? —

řm, řm! cžinitaj řaj řruhej dwaj, řo řmęřkotajo, jako byřchtaj ř tym prajicz řhzyřoj: to je řjesřbóžna řonřtwjerřka řža! řruhi, řnjeř řaron ř., na to řjekny: řa řhzu pať wamaj powjedacz, řak je řo mi řunu w řólřtej řeřchto. řěch řo ř řnjeřom ř. řeřnať, řiz řam wulke řubko ř wulkej řolu wobředzi, a jemu řlubiz, w řymje ř njemu na řonřtwu pschisřcz. řeřęzi džerř nowembra, řiz je řwjatemu řubertej w protyřy řořwjećenn, řo na řeleřnizu řymu a řo do řar-

ščawy a wot tam po wosju do Šurodenskeho wjesu. Na drugi džen mój mlody pscheczal B. hoitwu na wjelki postaji, kotrej bėchu šo njedaloko jeha kubla pokasake. Wulki hneš bė naschoł a zyła czrōdzicška hoitwjerjow šo do hole poda, hdžej bu kōzdemu jeha mēsto pschipopasane. Ša bėch w kerkach pschi starej wjerbje stajeny. Tu steju a czakam, ale hodžina šo minje a žane jenicške swěrjo šo njepokaze, so bych šo na nje mēricz mōhł. Po tajkim šwoju tšēlbu t wjerbje postaju a šebi trubku sažehlu. W tym šamym wofo-
miku njedaloko wote minje mōzne schumjenje sašlyšchu. Hdž šo wobrocju, widžu wulkeho wjelka, kiž skōf na mnje bėži, klamu ma šchēroto rosdajenu a czēr-
wjeny jalyf jemu t njeje wišy a woczki jemu w hlōwje blyskotatej, so šo šylnje strōžu. Šcho czinicž? Tšēlbu pschimnyč njemōžu, t temu žadyn czāš wjazy njeje. Trubka mi t huby wupanje a ja khetje wšchitte šwoje mozy napinajo na wjerbu lēsu. Lēdma šym horka na nej, dha wjelk pschifkoczi, njemōže pak te mni porje došahnyč a šchērowka hnēwnje kaž njemdry doš. Ša šo t czicha Bohu džakuju, so šym wu-
mōženy. Ale hlaj! wjerba je t nutška šnita a hdž šo na jeje wjeršchu trochu hibam, dha šo do njeje šunu, kaž Zonāš do klamy mōrškeje ryby. Bē to pak starj šchēroki shtom a w jeha brjuške tał wjele mēstna, so mōžach šo w nim derje wobroczič. Na dobo nēkajku bolosčj sačuju a wuhladam, so ma stora nēkajku džeru. Psches nju bē wjelk šwoju klamu tyknył a mje kušacž pocžinasche. Ša pak jemu t pjasčju tał na nōš dyru, so šebi myšli: jow nicžo njedokonjesch, a šo wobroczi, so by šwōj pucž dale schoł. W tym šamym wokomiku mašnu t džeru won, pschimnu t ruku wopusch mojeha njepscheczela a wjerczu ju t mozu jow a tam, kaž žona šwoje mokre schaty žima, so tōu t zyke šchju stiwli. Hdž šebi myšlu, so smēje dosč, puschczju wopusch a mōj wjelk do hole czēta, jako by tšēlenu byl. Nlusu nētk mējach šo t brjucha wjerby wudobycz a njewēm, hacž budžišche šo mi to radžiko, je-li so moji hoitwjeržy towaršchojo njebudžiču pschi-
bēželi a mi pomhali. My na to domoj džēchmy. Ale na drugi džen šo t nowa na hoitwu podachmy. Ša bėch šebi prjōdkwāł, bole kēžbliny byč, dyžli wczera. Poł dnja bē šo minylo a nicžo šo njebē poasako. Dha wjelka wuhladam, kiž skōf na mnje czēri. Ša

jeha na mēscze jako teho lubeho pscheczela šesnaju, kiž bē mje wczera pschi wjerbje tyščil. Bōh wē, šcho bē wina, so tšēlicž njemōžu, a bjes tym to swērjo te mni staka. Šcho czinju? Wosmu kōncžik šwojeje šufnje a wjerczu jōn t mozu jow a tam, runje kaž džen prjedy wjelkowu wopusch. Hdž to wuhlada, dopomni šo, kał je šo jemu wczera šcho, pobōrczi trochu a czēta wote mnje. Wēritaj to?

Ō! to pak wšcho nicžo njeje pornjo temu, šchož je šo mi w Schwedškej kōnsche lēto stalo, sawoła tšeczi tych knjesow hoitwjerjow, kiž bē hacž dotal šchērpliwje pschipopščuchal. Bėch tam šapuczowal a wot jeneho knjesa, kiž truch stalojeha kraja wob-
šedžesche, na hoitwu pscheproscheny, kotruž chyšche na mjedžwjedže (bary) wotdžeržecž. Mi bē to jara witane, pschetož tajku hoitwu hiščče njebėch šobu czinil. Dwaj wulkaj mjedžwjedžej bēščtaj šo po-
kasakoj a taj dyrbjeschtaj šo honičž. Wulki nōž a dobra tšēlba šo mi podaschtej, a ja buch pschi wulkej skalnej hłubinje postajeny, bjes tym so czi drusy dale džēchu. Psches hłubinu, pschi kotrejž stejach, bē wulki shtom položeny a runasche šo moščžikej, kiž na drugi bōf wjedžesche. Čakajo steju tu nimale hodžinu, jako na dobo šady šebje mōzne rucze sašlyšchu a šo do-
hladam, so je šo knjes mjedžwjedž, wulke tołste swērjo, te mni pschibližil. Nastrōžany myšlu šebi: najlēpsche je, so šo po shtomje na drugi bōf šunjesch a wot tam na njepscheczela tšēlišch. Ša šwōj nōž do huby a tšēlbu do jeneje ruki wosmu, šuwam šo a šuwam, jako t šwojemu wulkemu postrōženju wuhladam, so na druhim boku šurowa knjeni mjedžwjedžiza hubu rosdajo na mnje czaka. Mi bē, jako by mje Boža rucžka sajecž chžyla. Tšēlba šo mi t ruki wušunje a do hłubiny panje, nōž ša nej t huby wuleczi, dofelž ju rosdaju, so bych na pomoz wołal. Nichtō mje njepšlyšchi. Prjedy mje a šady mje stejitej džiwej swērjeczi, kotrymajž chze šo człowškeho mjaša; spody mje ta wulka hłubina a wysche mje njebo, t kotremuž ja šdychuju šwoju khudu dušču poruczam. Čo bē žalōšnje — sawoła hoitwjer, kiž tał powjedasche, a w dopomnjenju na tuto stysne a strašne poderidjenje pomāšnje do šwojeje tosche a wuczehnje bleschku, so by šebi džašna namacžal. A jako wōn khwilu dale nicžo njeprajesche, šo jedyn teju poščucharjow prascha:

Raf dha pať ťo wam potom džěsche? Mi? haj, ja, wotmolwi wón, ja buch wot teju mjedźwjedźow sežranj!

Sahto je ťo w ťwěcće podało.

Sběrka ja Zschiju! To słowo, na papjerku sa-piřane, bě njedawno w tych wřach widžecź, w kotrychž ťu póstťke agentury. Je to tola wulka nusa bycź dyrhjała, hdyž je křěžorťki najwřšchťi póstniťťtr, knjes Schęžępan w Barlinje, přchitasať, ťo maja ťo w zřnym němskim křěžorstwje přches póstťke ťastojnťstwa, kotrež dyrhja ťo po prawym wo ťwoje naležnoťcće staracź, řmilne dary hromadźicź a sběracź. Přchedženat, kiž přchi ťwojim roťkhadže po wřy tutu papjeru na póstťkim kařchcju wupořbnjenu cžitařche, ťo řđeržecź njemóžsche, řebi pomyřlicź: řběrka ja Zschiju! řchto dha ma to na řebi? Wón na měťcće domoj džěřche, ťo by ťo w nowinach wobhorit a je ťo ř nich přchěřmědčik, ťo je drje přchi tej wězy řchescęjjanťska luboťcź řobu řěcžaka, ale teź někařke političke wotpořladanje řobu řkutkowało. Njeh. pořblenje je, kaź chze, přecź ťo njeda, ťo je ťo wulke njěřbože podało. Zschija je mjenujzy řjana mařa kupicžka w italiřkim morju njedalořo řlawneho měřta Neapela. Nad nej a na nej je řtrowy pomětr a cžopřa kupjel. Teho dla ťo kóžde lěto wjele ludži wuřtrowjenja dla tam řeńdže. Teź 1883 bě ťo jich tam wjele ř Italiřke, řranzowřke, řendželřke, Awřtrijske a ř Němzow podało. Čži tam wječor 28. julija w řwojich wotnajatych domach a řtwach ředžachu abo běchu ťo ř cžichemu wotpocžinřej do řwojich řožow lehnjli. Dha na jene dobo mózne řemjerženje nařta. Podřemřki wohen řtařy rořpuka, murje křěžow řpowała a tyřazy měřnych wobhdlerjow do rořpadantow pohrjeba. Měřto Rařamicciola, wřy řorio, Lacco, Lerrara a Fontana runachu ťo wulkim hromadam řamjenjow. Něřkři muřžojo, řony a džěczi běchu na měřcće mormwi, druřy cžęžko abo lóřko ranjeni. Tořřty řur ťo po řemi a po blifřoležazyh hóřkach waleřche a řokře wóhnjowę plómjenja řo je řemje ř wulkich a mařnych řchmarow řuwachu. Žalořcęjenje, wořlanje a řrudne řtrowlenje řo wřchudžom řřyřchěřche. Čži, kořřiž běchu ř wonka křěžow přchěbhwali, ř brjoham morja řřocžichu a njemjedžo, řchto cžinja, řo do řchumjazych

řokřmow cžifřnyřhu a řo tam řepichu abo do mařnych cžokřmow řlěřchju, ř kotrymiž řo do Neapela přchewjeřchju. Tu řo bóřřy powjeřcź wo tym wulkim njěřbožu rořřchěři. Řarne kóžde řo hnydom ř wjele ludžimi na měřto wutupjenja podachu. Řařle na druře ranje bě ta zřřa wulkořcź wupuřcęjenja widžecź. Č Neapela a ř druřich italiřkich měřtow ludžo a wořbęje wojazy na kupu Zschiju ř pomozę řhwatachu. Č motyřkami a ř kopaczemi woni rořpadanki přcheryjo řařhpuřnyřch mormwyh a ranjenyřch wucžahowachu. Wě to, kaź móže řebi kóždy myřlicź, řrudne a řakóřne džěřko. Řřchetož ř řtubiny domow, do hromady waleřnyh, běřche přchęzo nowe wořlanje řařřich řřyřchecź, kořřiž hřchęcće žiwu ale ř rořřamanyimi řtawami řpody ležachu, a te mormwe cžęřa pocžinachu wulkeje horzoth dla hrořne řmjerdženje wot řo dawacź. Řokřa řo, ťo bě wjazy dyžřli 2000 cžłowjokow, tať derje wořhdlerjow ř měřtow a wřow, kaź zuyřch horečřow, do njěřboža přchřřchřo a řo řana křěža na tej zřřej kupje wjazy njęřtejeřche. Řo řařřim řo wřchudžom, a to teź w němskim křěžorřtwje, řmilne dary řběračhu, ťo by řo tym wobřim ludžom pomoz pořřicžika.

Řlaj, to je jene tych wulkich podeńdženjow, kotrež řo řonsche lěto přches podřemřki wohen řtachu. Č temu ma řo přchřřtařicź, ťo je ta řama móž přchřrowdy abo natury w jendželřkich a druřich brunizowych a řamjenřowuhřlowych podkopyřch wjele řtow pilnyřch řewjerjow a džęřlacęřjow řřonžowała. Č teho runja je řo ta řama wřřche řemje abo na řemi řanicžowaza wopokajala. Č dynamitowymi řatronami, přches řřořřniřtu řuku pořoženyimi, řo w řondonje wulka řrařej řřušřaza křěža powali, ťo zřře wulke měřto do řtracha přchřńdže. W řuřřej řu řo wulke měřta a wřy a řruřhi holow wotpalite a je řo přches to wulka řchřoda řtařa. Řraři řo, ťo niřiliřtojo to nahotowachu, kořřiž řu na to řmyřbleni, wřchřitře wobředženřtwa bohathyh řanicžicź. Řacź je to wěřno, njehodži řo wuřřudžicź.

Wohen je řtrařřna móž — ale woda, wulka woda je wjele řtrařřniřřha. Řařřu řchřodu a řnuř, řařře wupuřcęjenje a řtaženje móže ta přchřřotowacź, wo tym bě řamne lěto dořčř řřyřchecź. Na tu wulku mokřotu, kotraž nařřymu 1882 běřche, řo wěřcće dopomnicę. Řucęje, pola a řuki w wodže řřuwachu. Řařřny řněh řadže a ručęje rořta. Špřewja, řubata

a Czorniza w Szerbach, Mandawa pola Żitawy, Niża pola Wostronza a druge niemieckie abo wjetckie rēki se swojich brzoſow wustupowachu. Zōbjo pola Draždjan wjazore krōcz wokolne pola a luki powodzowajše. Slē to bē, ale wono bē t snjeſenju. My ſmy paſ ſlyſcheli, ſo ſu ſo w druhich dželach Europy a wozkebie w Amerizy taſ ſurowe powodzenja uēte, kaſ ſa wjele lēt niz. W poſnoźnej Amerizy, tam, hdzeſ wulka rēka

Mississippi
ſwoje zołte
zołmy wala,
je kruch kraja,
wjetckhi dnyli
zyla Sakſa,
pſches wulku
wodu ſałoſ-
nu ſchodu
czępił. Na
10,000 czło-
wjeſow je
było, koſkiſ
njeſu wu-
częfacz mōbli
a ſchtō wē, kaſ
wjele ſkotu je
ſo tam te-
piło. Mēſta,
żiwnoſcze,
pola a luki
ſo na ſadla-
we waſchnje
wupuſczichu.
W Tyrolſkej
a w Schwaj-
caſkej, ſchtō

ſu tam powodzenja ſchody naczinile, to ſebi nje-
mōżemy myſlicz. Najbōle paſ wokolnoſcze Rheina
w Prucej, Heſenſkej a Bajerſkej czępijachu. A to
dwaj krōcz ſa ſobu, pſchi kōnzu novembra a dezembra.
Woda rēki Rheina taſ mōżnje pſchibowajše, ſo wſchitz
tamniſchi wobydlerjo do wulkeho ſtracha pſchindzachu.
Wona haczenja a brjohi roſtorchowajše, hacz runje
człowjeſojo wſchitke ſwoje mozy napinachu, je ſdzerzecz.

Do mēſtow a jich haſow ſo wona wali, kaſ dżiw-
iuij. Pinzy a delnje ſchoſy wona ſ mokrotu a ſ nje-
rjadom napielni. Schtōž mōżesche, tōn wſchitko wo-
ſtajiwſchi w bojoſczi, ſo ſo jeho kſēza do hromady
ſypnje, czękaſche. Schtōž to nje-mōżesche a dyrbjesche
tam ſ dżeczimi a ſ druhimi domjazymi wſtacz, tōn
mējesche ſyatu a hlōd tradacz. Na wſach paſ, kaſ
tam bēſche! Dżiwje zołmy, bjes ſadzēwka po runinje

ſo wupicze-
ſczērajo,
mērne wobu-
dlenja wjeſ-
nych ludži
nadpadzachu.
Kajſa ſałoſ-
na niſa je
tnech tyſchika!
Na tſēchi a
krwy ſu mu-
zojo a žony,
wowlki a dżē-
dojo, hōlzy a
holzy ſaſēli
a tam dżēi
a nōz w ſym-
nym wēſſiko-
nym wjedrje
wudżerzeli
abo napo-
ſledk wſchitz
do hſubiny
panywſchi
hubjenty kōnz
wſali. Wo-
wjeda ſo, ſo
ſu zyte wulke

Pomoz w niſy.

wſy ſemi ſrunane byle, ſo ſana kſēza w nich wjazy
njeje ſtejaka. Skōt je ſo tepil, pola a winizy ſu
ſ pēſkom a ſ kamjenjemi ſanjeſene byle, taſ ſo ſo na
wjele lēt wużiwacz nje-mōža. — Wſchi tutym wodo-
wym njeſbožu, kotrež je ſo na wjele tyſaz mērnych
wobydlerjow dopuſzcziko, je ſo kſcheczianſta luboſcz
w najbohatſkej mērje wopoſafowala. Hdzeſ ludžo
w najwjetckej ſtrachoſczi žiwjenja tczachu, tam ſo

ſ czolmami khwataſche, jich ſ nuſy wumóz. Czi, kotſiž bęchu wſchitke ſwoje wobſpedženſtwo torhazy m žołmam pſchewoſtajicž dyrbjeli, buch u hoſpadowani a ſ nuſnej zyrobu a potrebu žiwjenja wobſtarani. Khežor Wylem ſam 600,000 hriwnow dari a niž jenož w Němzach a w Eſerbach, ně na wſchitkich kónzach ſenje ſo ſmilne dary ſkladowachu — ſe ſamſneje Ameriki je pſches 1 millijon hriwnow pſchichſko —, ſo by ſo tej wulkej nuſy wotpomhało.

Tak je Bóh tón Knjes niž jenož w zyrkwi na kłězy, ale pſches ſrudne podenižjenja tamne lěto předowanje dżeržak wo ſwojej wſchehomozy a nam ſ nowa ſ tym ſjewiſ, ſo ſo jeho bojecž dyrbimy. Schtóz ma woczy k widženju a wuſchi k ſkyschenju, tón ſebi to k wutrobje bjer. Njeſabudžmy, ſo je wón teſ na druhe waſchnje k nam rěčzał. Esmjercž je ſwoje žně dżeržala. Wona niſo njeſpſchepuſchczi; hdyž je jeho czaſ pſchichſkoł, dha jeho bje-wſcheho ſmilenja poſhycze. Do wyſokich hrodow ſo wona tak derje cziſchczi, kaž do niſkeje ſkómjaneje hěty. Hač je ſchtó ſ kralowſkeje ſwójby abo ſ niſkeho luda, ſa tym ſo wona njepraſcha. Stary dyrbi wumrjecž, mlody móže. Prawych wopomnjenje w žohnowanju woſtanje, bjeſbóžnych mjeno ſahinje. Naſchi lubi pſchecželjo, kotſiž buch u pſches ſmjercž ſ naſcheje ſrjedžiſny wotwołani, njeſbu niž jenož do zyrkwinych knihow, ale ſu teſ do naſchich wutrobow ſapiſani. Mjena tych, kotſiž ſu ſkladnoſcž měli, něſchto woſebniſcheho bycz a wumjescž, budža do nowinow a protykwow ſtajene. Spomínmy na někotrych tajkich! — W Barlinje je wuſnył, pſches 80 lět ſtary, prynz Khorla, bratr khežora Wylema. W Schwerinje je ſo minyl Bjedrich Franz II., wójwoda meklenburgſki, kiž bě ſo w franzowſkej wójnje jako wójſkowodžer wuſnamjenil. W Meiningenu je wumrjel prjedawſchi tamniſchi wójwoda Bernhard, wobužny knjes, kiž ſo 1866 na prufkeho krala Wylema a jeho miniſtra Biſmarcka dla awſtriſkeje wójny tak roſh něwa, ſo ſwoje knjeſtwo ſkozi a ſwój kraj ſwojemu ſyneju wotſtupi. Franzowſka ſhubi pſches hubjenu ſmjercž ſwojeho Gambettu a němſke khežorſtwo ſ nim ſwojeho najhórſcheho njeſpſchecžela. Čžeſcže laſomny je wón jenož w tym ſebi mjeno ſežinił a dowěrjenje franzowſkeho ſaſlepjeného luda dobył, ſo je ſwoje dary na to ſkožil, kač by na Němzach ſo teho dla wjecžil,

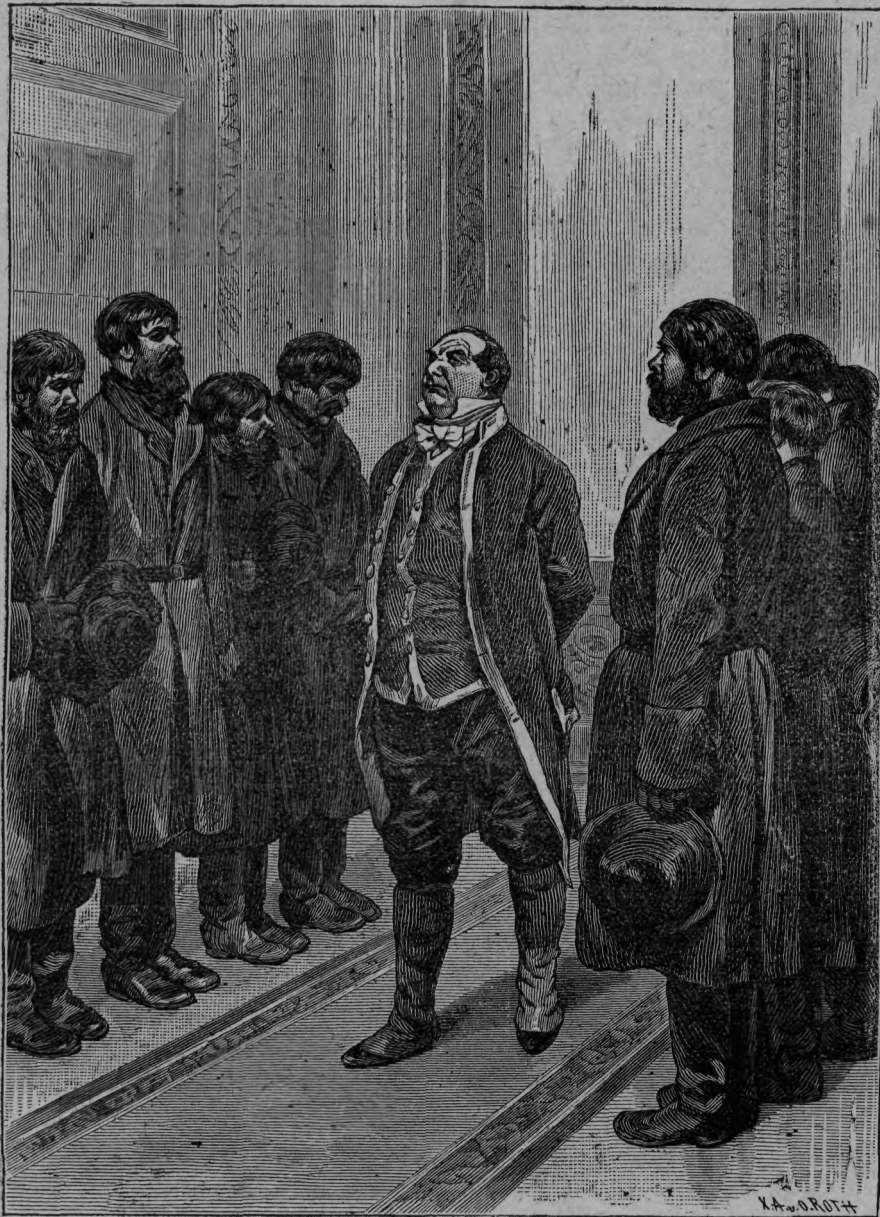
dokelž ſu ſo czi 1870 ſſhrobili, we wſchěch bitwach dobywarſzy wojowacz a měſto Paris pſchewinycž. Wot khudnych ſtarſchich narodženy bě ſebi we wſchelaſkich ſaſtojniſtwach wulke ſamóženje nahromadžil. Nježenjeny wón poſlenje czaſy w kraſnym wjeſelu ſ młodej knjenju hoſpodaſtwo wjedžeſche. S njej bě ſo wón juntrócž ſwadžil a ta bě na njeho piſtoliju wuſčelila, tak ſo dyrbjęſche na tu ranu, kotruž bě pſches to doſtał, hubjenje wumrjecž. — Teho runja je druhi muž ſwój ſeniſki běh doſonjal, ruſki wječch Gorczakow, mudry a nahladny knjes, kiž bě prjedy khežorej Miſkawſchej a na to teſ Alexandrej II. pſches poł ſta lět jako miniſter ſwonkownych naležnoſcžow ſkuzil. Tež wón njebē Němzam dobry. — My móhli tu hiſchcže wjele druhich mužow pomjenowacz, kotſiž ſu wěſte dobre mjeno w ſwětnym a zyrkwinym žiwjenju po ſebi ſawoſtajili. Na dweju mužow pač hiſchcže čhu dopomnicž, kotrajž ſtaj wobaj na ludowe ſbože ſmyſlenaj bytoj, kóždy po ſwojim woſebitnym waſchnju. Sedyn je Khorla Mary, nawjedowac ſozialiſtow, reſwoluzionarſzy ſmyſleny muž, kiž wſchitke ſwoje mozy a dary nakožowawe na piſanje a wucjenje, ſo móže ſa lud, woſebje džekawy lud, pſches reſwoluziju a pſches gwałtne poſtorčenje wſcheho, ſchtož je a wobſteji, nowy lěpſchi czaſ naſtač. Wón mějeſche we wſchěch krajach wjele pſchwiſkowarjow a wumrje w Londonje, hdžež bě, ſ němſkeho kraja wuhnaty, jako hlowny wodžer wſchitkich njeſpoſojnych ſběžkarjow pſches wjele lět ſtutkował. — Druhi je prufki rěčnik Schulza ſ Delicža. Tutón muž na druhim pucžu ſa ſbože a derjehičže džekacerjow a luda ſtutkowawe a ſozialiſtiſtim poſhilenjam wotpomhačž pytaſche. Wón ſakožowawe požčeſnje, nalutowacnje a kreditne towaſtwa, pſches kotrež by ſebi lud w ſjenocženej bratrowſkej myſli ſam pomhačž móhl. Pod jeho nawjedowanjom a pſches jeho njeruſtawate prózowanja je ſo we wſchěch krajach wjazy dhyžli 1000 tajkich towaſtwow ſakožilo, kotrež ſ kapitalom wot wjazy hač 120 millijonow hriwnow ſtutkuj. Wyſoży czeſcženy teſ wot tych, kotſiž ſ nim jenaſkeho poliſiſkeho ſmyſlenja njeſbu, wón w Barlinje 75 lět ſtary wumrje.

Wotwobrocžny ſwoje myſle wot ſemrjetych a morwych k tym, kotſiž ſu živi. Stupmy do Ruſkeje. Nihiliſtow ſo bojecž njetrebanny. Wyſchnoſcž jich

w wuśdże dżerżi. Dołho ńo niczo wo nich ńyśchalo njeje. Sich dhnamiśke patrony w měrje wotpoczujaj a jich nowiny ńo huśto wozajz njećyśchca. ńo tajkim je możno było, ńo je khezor Alexander III. ńwoje ńwoje dženśke krónowanje bjeś wścheho njeśkutka wot bofa ńwojich nihilistiśkich njeścheczelow w Mośkwoje do skutka ſtajicż móhł. ńajka pycha a kraśnoścż je pśchitym była, to ńo tudy wobśchěrnie wopisacz njeħodżi. Ğdyż ſhonimy, ńo je ńo na 6 millijonow rublow (12 millijonow ħriwnow) na tutu ńwojatcznoścż waziko a ńo je wona nimale dwė njedżeli traća, dħa możemy ńebi trochu myślicż, ńo je wśchitko najpśchiśtojniścho wuhotowane było. Se wśchėch krajow jemje bėchu ńo wjetchojo ńami do Mośkwoje podali abo ńwojich ſaſtupjerjow póńkali. Se wśchėch ſtronow

a kónzow wulkeho ruśkeho khezorſtwa bė ńo tam wozjerśki, ſemjanśki a burśki lud ſeśchoł, ńwojemu zarjeż pobbanoścż a pobbuśchnoścż pśchiblicż. Tu pať je ńo ſ nowa pokaśało, ńo ruśki lud njeje wot nihilistiśkeho jėda nazrany. Wulke depuťazije burow ńebi żadachu, ſ khezorom ńamym w kremľſkim ħrodźe w Mośkwoje porėczecż a jemu ńwoju pśchibilnoścż wuprajicż. ńśchėś najwyśchścheho dwórſkeho ſaſtojniśka buchu tuczi burja ħ njemu do wjedźeni a nje-možachu potom doścż wuśchwalicż tu miśoścż, ſ kotrejż bėśche jich khezor pśchijał. ńy ħżemy lubjerad wėricż, ńo je ħiśchcze wjele tajkich wotczynśkich wu-

Deputazija ruśkich burow.

trubow w ruśkim kraju, a ńo nadżijecż, ńo ńo po czaķu mudre wuśtawjenja w nim poſtaja, pśchėś kotrejż byśchcėj ńo měr a ſpokojnoścż w ludu pśchiśporjecż móhłoj.

trubow w ruśkim kraju, a ńo nadżijecż, ńo ńo po czaķu mudre wuśtawjenja w nim poſtaja, pśchėś kotrejż byśchcėj ńo měr a ſpokojnoścż w ludu pśchiśporjecż móhłoj.

S Ruskeje podajmy ſo do niemſkeho kłajmorſtwa. Tu ſoſialdemokratojo, runje tak tam nihilſtojo, ſwoje paſory pokaſuja. Hewał je wſchitko w dobrym rjedze, hać runje by to a wono lepſche być mógło. Wójsko je drje jene tych najwoſkebniſchich po złyym ſwécze a wojerſte wézy ſu nanajlepje ſrjadowane, ale naſche móſchnje to dawkow dla najbóle czuja. Kłajmor Wylem, 86létny ſchédziwz, je po czele tak po duſchi ſtrowy a czerſtwy. Kóždu naſymu wón po kraju wołoło pu- czuje a ſo na wojerſkich manóvrah wobdzéli. Dóni bė w Schlefynſkej, hđzež awstriſkeho kłajmorſtwa Ru- dolda pola ſebje widzeſche. W Wrotſławju buſchtaj wobaj jara poczeſczenaj; wonaj ſo tam po haſach mjefeſchtaj a lud jimaj pſchivnyſta. W lécze 1883 je kłajmor na druhej ſtronje Niemſkeje pola Dortmunda a Homburga pobyl a wjele dnjow ſa ſobu armee- forps, tam ſeſtajeny, inſpirowal. Jenoz ſ niemſkim ſejmom ma wón ſwoju lubu nuſu, doleż tón do wſcheho njeſwoli, ſchtož by kłajmor rad ſa ludowe ſboze wumjedzene mēł, prjedy hać wumrje. Wiſmark je teje ſameje winy dla kłajmor roſnjemdrjeny a je ſebi wulku brodu narocēž dał. Wón je kłajmorowaty a czaſa jenoz na ſwoje wuſtrowjenje, ſo by potom do po- ſedzenjow ſejma ſtupicēž a tam jenu abo druhu ſwo- jich wulkich rēcžow dzeržecēž a tych njepoſluſchnych na prawy pucēž pokaſacēž mógł. Ruſne je, ſo Niemcy ſwėru w hromadu dzerža a wſchitkej pſchekorje bjes ſobu mudrje wobaraju. Pſchetož niemſke kłajmorſtwa ma koło wołoło ſebje lutyh móžnych njeſcheczelow. Kłajmor a Wiſmark a ſam Moltka wo wójnu njerodža. Woni chzedža mer mēč a do teho czaſa je ſo jim pětnje radziło, jón ſdzeržecēž. Teho dla je ſo teſ niemſke kłajmorſtwa ſ awstrijskim a italskim ſjenocziło. Hdyž ſo druhdy w nowinach piſche abo hewał njes ludom powjeda, ſo budže w bliſſichim czaſu wójna, dha nje- dajmy ſo do hroſy. Tak dolho hać tón ſwojſk bjes tymi móžnaſtwami ſrjedznej Europej wobſteji, ſo niſchto njeſkrobl, naſ nadpancēž.

Wóſcht, wulki lóſcht k temu je drje w Franzow- ſkej. Schibała Zendželſka njeby to njerad widziła, ſo by nētaſki židowſki profit pſchi tym ſczinić mógła. Ale lubi Franzowſojo ſu ſebi ſami ruzy ſwojſali. K temu ſu woni, ſo jedyn tak praji, na dżeczaje waſchnje pſchichli. W kraju je tajka njejednota a

czëri ðo tajka hara, ðo jedyn njewë, ðhto ðebi wo tym myßlicë. W nowinach a ðjawnych ðhromadzißnich ðwari a ðheczuwa ðo na präßidentu a na ministrow republiki, na zyrtej a ðhulu a na Boha Knjeßa ðjawnje a njepßchiftojnje, ðo to na niczo podobne njeje. Ministerstwo bë hubjenje doßcë ð njekmanymi mužemi wobßadzene, kotriž ðhubjenu ludowu czëscë ð tym ponowicëz pytaju, ðo, kaž tamne lëto ð Tunißom czinjachu, loni ð Unamom wójnu wjedzëchu. S teho pßchinëdže, ðo krajny dôlß ð kóždym lëtom wo wjele ðtow millionow pßchiroßtuje a ðo warba a wikowanje wotebjeratej a zyky lud ðo dale a bële ðanjeroðzi. Bële ðebi myßla do präbta kroczicë, dale ð nimi naßad dže. Njehc jenož ðo na naß dadža, my czëmy jim pokafacë, ðo loßa, tórna huða niczo njeßamóže, ale duch ðwërneje wótczinßkeje myßle!

We wßchelafich druhich krajach Europy tež ðty duch njeßpokojnoßce knježi. W Zendjelßkej ðo irlandßky ðbëžtarjo jenaß pßhecziwjeja a ð mordowanjom njeßaßtanu. W Awßtriji njehc tamnißchimi ludami prawa jednota naßtacë njehca. Hdyß a hdyß ðozialißtojo a njepßheczeljo židow haru ðapocënu. W Italskej republißkanarjo a radikalni knježerßtwu žiwjenje czëžke czinja. W Bóharskej wječëch a w Eßerbiji kral pßchi najlëpßchej woli ludowym žadanjam doßcë czinicëz njemóžetaj. W Rumunßkej a w Turkowßkej je nëkaß mërny czaß. W Egiptowßkej je ðla khoroßcë kholera wjele tyßßaz wobhydlerjow morila. Do Ameriki paß wjele luda, tež ðe ðameho ðerbßßteho kraja, wucžehnje, jaßo by ðo taß wßchemu horju, kotrež tu w Europje tyßchi, wucžehnyč móhlo. Njeje paß w nowßchim czaßu ðkßßhecëz byßo, ðo tam pjeczene hoßbje ludjom do hußy lëtaju. — Hdyž paß ðebi to prawje wopominamy, ðhto ðo w ðwëcže podawa, dha ðmy nußowani, ðdychowacë: Spožcë nam, Knježe, twój hnadny mër w tutym czaßu, pßchetoz žadyn drugi njeje, kiž by naß móhli ðmërowacë, khiba ty, Knježe, naßch Wožo, ðam. Daj naßchimi knježerßtwam a wßchej wßchnoßcëz poßoj a dobre knježenje, ðo byčmy pod nimi mërne a pokojne žiwjenje wjedli, we wßchej bohabojoßcëz a pözcziwóßcëz!

Pobožna žona.

Duchowny ðo staru knjenju, kotraž ðo ðwojeje pobožnoßcëz dla khwaleße, wopraßcha, hacž žaneje

biblije nima. Dzeržicë me wy ða pöhanu, knježe? wotmolwi wona a da ðwojeje ðklužobnej hoßy pßchikaßnju: Tina, pßchinjeß mi ð khamora moju bibliju. Žaßo bë ðo to ðtaßo, wona, ðtrony ðwjateho pißma wobrocžejo, na dobo ðawoßa: To bë derje, ðo me ða bibliju praßcheßečë, ja w njej moju doßru brylu naßmaßach, kotruž ðym hižo pjecë lëß podarmo pyßaßa.

Róždy ðwoje lubje.

Hdže dha džeßch? praßcheße ðo jene ranje Bönichež Pëßr Bëßnarjež Mateja, kiž pola jeho doma nimo džeße, kiž w ruzy, trubku w hubje, njedželßy ðwobletany. Ža do mëßta k lëßarjej du, wotmolwi Matej, moja žona hižo nëkotre njedžele khora leži a wona ðo mi njelubi. Poczäkaß khwilku, ðawoßa na to Pëßr, ja ðo ðwobletam a ðobu pönidu, moja ðo mi hižo dawno njelubi.

Styßny ðón.

„Samóžitny wudowž w najlëpßchich lëßach žiwjenja, kiž žanyh džečëzi a žanyh bližßchich pßheczelow nima, czë ðo ð noma woženicëz a pyßa na tutym pucžu žonu, kotraž by ðo ða njeho hoßdžika. Ža dyrbi byčž ðnjeßliwa, pobožna a niž jara stara. Na rjanoßcëz a na wulke ðamóženje ðo njehßada, tola by pëßnje byßo, hdy by žyße khuda njehyßa. Hoßy abo mßode wudowy, kotrež chžyße do teho hičž, njehc to pßcheß pißmo wupraja, kotrež w wudawaßni nowin woteßadža, a, jeli móžno, njehc ðwoju fotografiju pßchipoßoža.“ Tónle nawëßchitk bë njedawno w jenych nowinach wótczißhecžany. Tón wudowž paß, kiž žonu pyßaße, bë bohatty knjeß, kiž bë ðebi wulke ðamóženje nahromadžit a by po prawym móhli bjeß ðtaroßcžow živy byčž. Ale kaž wßchitkim wudowžam, taß ðo tež jemu džeße; wón doçkaßacë njemóžeße, ðterje lëpje ðpßchah mandjelßtwu ðebi ð noma na ðchiju poßßnyčž. Hdyž bëße papjeru ð nawëßchitom, priedy ðpounjenym, do czißcëčneje nowin donjeßli a tam wßchitko pëßnje wotrcëžak, ðo bychu ðo jemu te ðamówjenja, kotrež ðo na jeho ðjawne braßcheženje woteßadža, ručje pßchipoßßlaße, poda ðo wón domoj, jara ðpokojeny, ðo je taßku mudru wëž ðapleßk, a lehny ðo do kóža. Poßdže wón wußny a njemërne bëße jeho ðpanje. Hroßne ðony jeho myßle ðcherjachu. Woßoßo ranja paß ðo jemu wo ðnje dwe

žónskej sjevifchtej. W swojej czichej mërnej komorzijej wyfche fwojeho koža widžesche, kať wonej řo jeho dla fwadźitej. Młodej nještej, tež niz rjanej. Ale jeho chzetej řa muža męcž, budže kaž budže. Wopifacž jej njetrjebam, w tutym wobrasu stej pošnamjenjenej. — W wulfej ftyfnořci řo našch luby wudowž poczi. Bliže a bliže řo k njemu fwatej a wón czuje řo nje-móžny, řo pšched nimaj wobaracž.

Sdnyž wotuczi, dha řo řhětje rucže ř pořle-fchczóm pšchifry, jaťo by řo pšched tymaj řcherzenjomaj potajicž chzyl. Saťo pať po-mařu řa tym pšhındje, řo je řo jemu to jenož džaťo, dha ř koža řtočzi a řo hnydom fwobřeka. Na to wón do nowinačnje bęži a tam řrutu pšchifafniju dawa, řo žanych řifřow, kotrež móhře řo na jeho nawęřchř wotebacž, na njeho řřacž njeřmędža. Ğoľa bojofcž bę řo na njeho daka a wón wobřantny, nježenjeny wofřacž. Węřte tež je, řo hiřcęje dženřa na . . . řkej řařny w Budyřhinye jaťo cęřny wudowž mërne a řpofojne žiwjenje wjedže a řofřt po nowej ženitwje je řo jemu zyle řhubil.

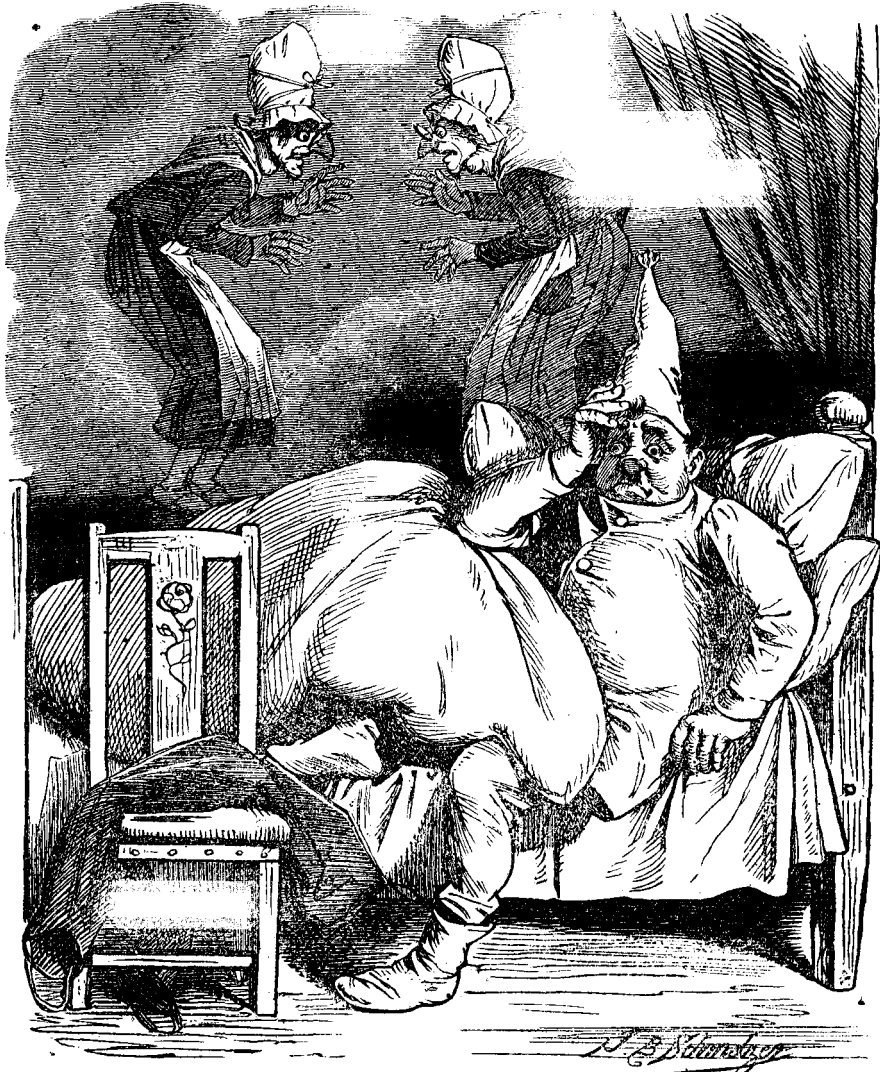
Čerbfřta řwërnořcž.

W řerbřkej wřy M. męjesche kowarjcz macž jenicžeho řyna, kotrehož wona wutrobnje lubowařche. Bę to tež rjany cžłowjeť, dobry řyn a řworejeho pę-neho pšchiftojneho wařchnya dla wote wřchifřich wo wřy lubowany. Najbóle pať męjesche jeho řaňža lubo,

jenicžta džówka bohateho bura řolicha. Tón wřchaf, kiž bę něfotre řeta ř wudowžom, by najřadřcho widžal, hdy by řo jeho džówka ř bohafřchim hólzom ženila. Ale wón bęřche tola do ženitwý ř řhudny kowarjcz řurjom řwolil, dořelž řwoju jenicžku pęřnu džówku lubo męjesche a řo jemu tutón pšchichodny řyn lubjeshche, kiž wřchudžom dobru řřwalbu wužiwařche a řo na wřchęch bokach jaťo pęřny a řpawny hólz pořafowařche. Wřchifřy wjeshni, młodži kaž řtari řudžo,

řurjcz a řaňža to řbože přchējachy. Řwař dęrbjeshche řo wřchelafřich winow dla řalle po nowym řęcže męcž.

Řermuřcha bęřche, tón rjany wjeshny řwjedžen. Č wjeshelofcžu řo wona řwjećeshche tať derje pola kowarjcz macřerje, kaž w řolichcz domje. Wjeczor řurjcz a řaňža ř druhim młodym řudom na řermuřchne

reje dzěšchtaj. Wšcho ſo tudy w pěknej pſchiftojnoſceji mjeſeche. — Do wſzy bė pať na fermuſchu młody pachot ſ mjeſta pſchifchoť, worakawy, njebuſchny, ſwadniwy horby cźlowjeť, kiž na rejach wjekele kažeſche. Wón młodym holzam klubu cźinjjeſche a hdyž Ğańžu, Ğurjomu njewjeſtu, wobhlada, ſo ſ njej cźiſchjejeſche a ſ njej nje-pſchiftojne žorty cźěrjejeſche. Ğurij jemu to najprjedy ſ dobrym ſakaſowaſche, potom pať, hdyž to nicžo njepomhaſche, ſurowiſcho na njeho ſaħhadžeſche a ſebi žadaſche, ſo by tón njemėrnik rejwanſtu kubju wopuſchjeziť. Dokelž ſebi tón to lubicž dacž njechasche a ſo wobaraſche, dha jeho Ğurij pſchimnywſchi wucziſchjeza hać ſ kamjeńtnemu ſthodej, po kotrymž ſo njemėrnik dele wali. Delka pať wón kaž morny ležo woſta. Krej ſo jemu ſ noſa a ſ huby lijeſche. Ruka bė ſo jemu ſtamaťa, hłowa bė roſbita a ſmjerczblėdy wón wjazy njedychaſche. Wſchitzy bėchu naſtrowėni, najbóle Ğurij, kiž po prawym njebė chyzł, ſo na tajke waſchnje na ſwojim pſchecziwniku wjećzić. Cźėťaj, potaj ſo, ta wėž ſa tebe ſlė wupanje, prajachu jeho towarſchojo. Nė, prajeſche Ğurij, to ja njecziwu; ja ſ rychtarjei póndu, ſo tam wuſnacž, ſchto ſym cźinik, njech wuſchnoſež wuſbudži, hać ſym winowaty. Wjeſ tym, ſo czi druhy młodži a ſtari ludžo teho po ſdaczu morweho pachota wothladachu a jeho ſaħo ſ žiwjenju ſbudžicž pytachu, Ğurij ſkół ſ ſwojej maczeri bėžeſche. Za w wjekelej wjeħadže ſe ſwojimi hoſcźemi ſedžeſche, jaſo wón ſ durjemi nutſ ſtocziwſchi ſ jeje nohomaj padže a ſ króťka rjełny, ſchto je ſo pſchėſ njeho ſtało. Wodajcže mi, luba ſłota maczerka, proſchjeſche wón, a wona ruzy łamajo płataſche a žałoſcźeſche a wėricž njechasche, ſo dyrbjať jeje lubowany pěkny ſyn mordať być. Wjeſ tym pať žandarma dó iſtwy ſtupi a Ğurja pſchepytanja dla do jaſtwa wotwjedže.

Wėħacž bė w poľnej jaħnoſczi ſeħhadžal a ſe ſwojimi blėdymi pruhami na fermuſchnu wjeſ ſwėczeſche. Ale w njej bėſche lute žarowanje a rudženje. Tón ranjeny młodženž ležeſche, ſo ſ czeźtami bolocźemi bėdžo. Wėkať, po kotrehož bėchu póſtali, jeho drje ſ womory wubudži, ale wjele nadžiie njemėjeſche, ſo budže jeho pſchi žiwjenju ſdzerzeć. W ſwojej komorzy Ğańža w byłſach plumaſche. Na tolenach klecžo ſo wona ſ Bohu wołaſche. Zeje nan bė, hdyž bė domoj pſchijſchła, prajit: Wuſchcž Ğurja ſ myſłow; tajki, kiž

je w jaſtwe ſedžal, pſchėſ próh naſcheho doma dale wjazy ſtupicž njekunė. — Ze dha móžno, ſo je Ğurij mordať? Njeje ſo to wſchitko moje dla ſtało? Dyrbjať tón pſchecziwnik wumrjeć, ſchto ſ Ğurjom budže? Budže wón ſ ſmjerczi wotſbudžený abo na czaſ žiwjenja do khoſtańne tykńjeny? Za dyrbjaťa jeho wopuſchjezić, jeho, kiž je nje tak ſwėrnje lubowať a tak cźinik, ſo by moju czeſež ſaſtupiť? S tajkimi ſtyſkńymi praſchenjemi ſo wona bėdžeſche a tola mjejeſche w ſwojej wutrobje jenož to jene wotmolwojenje: Za jemu ſwėrna woſtanu hać do ſmjercze!

Wokoło noweho lėta, runje w tych dnjach, hdyž by jeju kwapſ być dyrbjať, bu ſud dzeržany a Ğurij ſ jenolėtnemu jaſtwu wotſbudžený. Tón bjeſbóznik, kotrehož dla ſo to wſchitko ſta, bė ſaħo wulėťowany, ale kromu ruku ſchowať. Rowarjež macž bė ſwoje ležomńſtwa pſchėdacž dyrbjaťa, ſo by jemu wſchu ſchodou narunaťa, a wot rudženja tyſchena kaž pobita wokoło khodžeſche. Wſchať bė ſo jej to najhórsche ſtało, ſchtož móže ſo ſprawnej maczeri ſtać; jeje ſyn, na kotrehož bė ſwoju zyku nadžiiju ſaħoziťa, bė jej rubjeny a do njeczeſcže a njelboža na czaſ ſwojeho žiwjenja ſapanyť. Ğańža ſo teho runja troſchto-wacž njewjedžeſche. Hdyž bė Ğurij do jaſtwa wotwjedžený, bė jej nan ſaħo wobtruceť: Wuſchcž jeho ſ myſłow; tajkemu, kiž je ſedžal, moju dźowku njedam. Wėħazy ſo w lutej ſrudobje minychu a lėto na kónž bėžeſche. Ğańža bė pať w nanowym domje ſe ſwėrnocźu a poſłuchnoſcžu ſwoje pſchijſkuchnoſcže dopjelniťa.

žeń po nowym lėcže liſtnik na durje kowarjež maczerje kłapaſche a liſť na nju pſchinjeke. S blėdym woblicžom wona te rymczi cžitaſche, kotrež bė Ğurij na nju piſal. Wone reťachu: „Luba maczerka, Wóħ troſchťuj waſ w waſchej ſrudobje. Czaſ tu je,

so budu s jastwa puschczeny. Domoj pak ja nětk nje-pschińdu. Za do śwěta poczahnu, hebi dźěło pytać. Se-li so někajše wobstajne město namakam, dha po waš pschińdu, so byszceje te mni czahnyła. Naj-wjetšchu srudobu w mojej wutrobje dla mojeje lubowaneje Hańže noschu. Hdy bych ja wjedził, so je mi wona śwěrna wostala a hišćeje wo mnje rodzi, dha bych ja rad wscho, sctož je mje potrjećiko a tyschiko, sabycž chyzł. Se-li so mi radži, druhdže trajaze dźěło namakacž, wam to powjedžu. Hacž do teho czaša swarnuj waš luby Bóh!”

Tutón list bě kowarjez macž se kyskami macžala a tež Hańži pokafala. „Za tebi śwěrna wostanu, Surjo“, bě ta sdychowala, „a hdyž po macžer pschińdžech, wsni tež mje sobu, ja s tobu du a tebe nje-puschcju.“ — Njedawno běšce jej nan prajil: Hańža, Wicžasež wuj je so mje prašchal, hacž njechasch jeho šyna Michała sa muža mjeć; tež nasch němstki młody šušob dawno sa tobu hlada a by tebe rady mč. Nano, luby nano, bě na to Hańža wotmolwiła, ja waš Bože dla proschu, njenušcje mje t žanej ženitwje, ja chzu lubjerad pola waš wostacž a wam hospodarstwo wjesčž kaž dotal, tak dołho hacž budžecje žiwj, pschetož drugeho křiba Surja hebi ja njewošnu. Šsnadž jemu hišćeje wodacze, pschistaji wona jeho ruku pschimajo, wschal je wón jenož moje dla do teho nješboža pschischoł. Wjescž, bě nan prajil, ty njewěsch, sctož rěcziš. Za chzu mjeć pschichodneho šyna, kiž šwoju pošnu šwětnu cžescž wobšedži. Hdyž ani wo Wicžasež Michała ani wo nascheho němsteho šušoda njerodžiš, dha ja nasche burske kubło, kotrež šym sa tebe khował, twojemu bratrej dam pschipsacž, kiž je w Němzach ženjeny a kotremuž so tam njelubi. Rudženja pošna bě Hańžina wutroba, jako to křyschescje. Šctož to rěkasche, tajke rjane kubło puschczičž, na kotrymž bě so narodžika, wotrostka a tejsko lět jako hospoša roškafowala, kubło, hdyž wona kóždy kucžil šnajescje a lubo mješescje a běšce so nadžijala, se šwojim Surjom dny luteho šboža wuzičž, — to móže hebi kóždy myšlicž.

Jako bě jedyn džen do šahrody stupila, pola płota kowarjez macž stejesche, kiž ju t hebi kiwasche. Hańža, jej wona rjekny, Surij je mi pišal, so mje w bližichim czašu wopytać pschińdže. Wón je w jentym

mješce dobru škladnosčž trječik a dobre, trajaze dźěło namakal. Wón chze mje t hebi wsacž a na stare dny šastaracž. Za kóždy džen hladam, šwoikal wón jo w pschińdže. — Riz pak jenož kowarjez macž, ale tež Hańža nětotrežkuliz popođnjo w šahrody stejesctej a na drohn won škladowasctej, hacž lubowant šym

a wot šwojeje lubeje a šwěrnej holzy nješapomnity nawoženja pschińdže.

A hlaj! jedyn džen wołoko wječora bě wón pschischoł a bu wot macžerje wutrobnje powitany a wołoschany. Pschi cžmicžy pak so s Hańžu pola płota trječisctaj a bě to srudne, tola pak tež wješole šahowidženje. Wona jemu šwoju žyłu wutrobu wušypa a wscho wupowjeda, kať so jej dže, so nar. njecha wotpuschczičž, so by so wón s nej na kubło woženil, so pak jej tež njecha wobaracž, hebi teho lubowaneho bracž, je-li hebi myšli druhdže s nim žitwa byč. Za pak šym šwołniwa, wschitko to moje

tudy wostajicź, pschistaji wona, je-li so hiszczje wo mnje rodźišch. O! ty luba stota Hanža, ty śwěrna duscha, ja chzu sa tebje džělacź a cze na rukomaj nošycź; žana burška holza nješmė ſo lėpje mēcź hać ty a žana wo wšy lėpscheho muža dostacź, dyžli moja Hanža!

Pšchi wšchėm tym Surij wobsanſkny, Kolichez nanej hiszczje dobre ſłowo dacź a jemu wotprošycź. Do jeho doma hić ſo wón nještrobli, ale poda ſo ł njemu, hdyž tón rano na ſwoje polo džěsche. Nlano, jemu Surij rjektny, nano, wodajcze mi tež wy a njebudźcze na mnje dale ſty. Sa wėm, ſo ſym něšto woběchoł, czehož dla ſym do khoſtanja pschischoł. S dobrej wolu ja to nješym ſczinił, ale jenož ſ pschewwatanjom. S swoju ſawinowanu ſchtrafu ſa to ſym pscheczerpił, Wóh mi woda a pschew cźlowjefami chzu ſo pšes czeſne a pobožne žiwjenje dopoſacaj jako pschewho, kotrehož dyrbdja czeſćicź. Dajcze mi ł temu ſwoju džówtu ſa pomoznižu, dowolcze, ſo ſo mnu czehnje jako moja žona; ja chzu wšcał ſtajnje na to ſmyšlenny bycź, jej žiwjenje porjeſchicź. Moje dla, wotmolwi na to Kolichez nan, je-li Hanža jechze, dha njecham jej to wobaracź, žadyn kwaš pať wamaj

njewohotuju. Moje burške kubko ſym mojemu ſynej Handrijei pschipiſacź dať; ſa tydžen tu wón pschiczehnje — w boženje! S tymi ſłowami wón jemu ktribjet pschiwobrocziwſchi dale džěsche a ſo wjazy njewohladnu.

Sa něotre njedzele Surij a Hanža pschew Božim wołtarjom ſtejeſchtaj a zyrkwine wėrowanje ſwje- czeſchtaj. S swėdkow žanych ſobu njemėjeſchtaj. Žena jenicža w ławzy ſedžeſche, bė to wobſtarna łowarzej macź, kotraž ſ nutrnocźju na ſłowa duchowneho po- ſłuchaſche, kiž tymaj młodymaj mandželſkimaj hnućja poźnu rēcź dzeržeſche. Wona ſ czihim modlenjom ł Bohu ſdychowawſche, ſo by tej śwěrnej wutrobje chyzł požohnowacź. Sejna próſtwa ſo dopjelni. W po- nižnej kžeži pschew wrotami mėſta wchitzy tšjo w lutyh ſbožu, w měrje a luboſćzi w hromadže bydlaču. K nim ſo bórſy luboſna holcžka a mały ſynk pschi- towačſhiſchtaj a domjaze wjekele pschisporjecź pom- hačhtaj.

Něť pať, kať dha něť je? Kolichez nan ſedži na ławzy pschew durjemi Surjoweje kžeže a žortuje ſ małym Hanšom, jeho na kolenomaj kolebajo. Trubka jemu nanajlėpje ſłodži a lute ſpokojne wjekele ſo po

jeho wobliczu blyskęci. — Jeho syn Handrij se swojej němstej žonu na nanowym kuble niczo njebè dofonjeć móhl, a dofelž so jej w Sserbach njebè lubilo, bè so sašo tam do Rëmzow wróciz, hdžez so jej sa jejnymi ludźimi chysche. Nan sam pak bè swoje kuble sašo na so wsał a to same na wěsty czaš pschenajał. Turjowy a Hanžiny mały Hanš dyrbiesche jo junu jako herbstwo dostacž. Hanži pak a Turjej bè s wutrobny wodał. Pšchetož Salomonowe pschiflowa, rjeknu wón, wěrnoscž praja: Pšches šwěrnoscž a dobrotu budže pschěstupjenje šjednane; tym, kotřiz na dobre myšla, budže so dobrotu a šwěrnoscž dostacž.

Tšjo wješeli hantwjeršny.

Prěni: Wó, dha šmy so sašo trjehili, bratšja lubi najlubšci. To bè dobry džen, tónle džemšnišci. Š Bufež hacž do hole dele šym pošchtwórta nórta nawikował!

Druhi: Ja pak mam tšj ščěšnaki mjenje pjecz pjenježtow w mojej móšcni!

Tseczi: Mi džebacžnowať pobrachuje t tšjom hriwnam. Šura! to šu pėtni a dobrocžiwu burja a ludžo, wošebje czi šerbšny, kotřiz w dolinie Lubaty a Sprowje bydla. Byly džen so w pocze šwojeho woblicza próžuja, a ja njewěrju, so jedyn wot nich tak wjele warbuje, kaž my. Šura! to je tola krašne žiwjenje, tajke žiwjenje czešneho hantwjeršneho, tiz wošodundajo hje-wšcheje próžy šebi šwój khlėb sa-šluži. Šura! —

Prěni: Šhto pak nėtk šapocžnjemy? Šskónzo chze so khowacž, šyma naš tšchabe; widžu tamle rjanu korežmicžku. Pójcže, šwohrjewajmy šo a popšchajmy šebi cžopku dobru wjecžet!

Druhi: Tam psched durjemi na šwojim konju šedžo polizaj na naš šaka; jeho šrėbz s tokštyr korežmarjom šabarwu džerži!

Tseczi: Ach, šhto! Tón nam niczo njecžini a je s pokojom, hdyž jemu naše wopišma, kotřez šu w dobrym rjedže, pokazamy. Do džery naš njetykne, pschetož ma pschitajnu, naš pschepuschęciz, hdyž niczo druhe njecžinimy, hacž jenož po prošceni khowžimy. Pójcže, bratšja, do korežmy! —

A hlaj! woni džęchu, czi tšjo czešni dundafojo, a polizaj jim to njewobarašche. Korežmarjež Turij

jich wjekele witašche. Woni šebi dachu pošlužecž c pijachu šwoje ščęžipaki, šebi wjekele hrónčka špėwajo. Šo wjecžeri pak s nutrnoscžu kharly hrajachu a napošledť so na lubi do mjehkeho šyna lehnęchu, so bychu so na druhe ranje wofšchewjeni a pošhljeni s nowa do šwojeho džęka, wošoto dundač a po prošceni khowžicž, podali. Šura! njeje to krašne žiwjenje, to tajkeho lumpaka? —

Sich na 20,000 kóždy džen w našim němštim kšęžortwoje wošoto cžaha a czi w bėhu šeta na 200 millionow hriwnow pilnym a špróžniwym ludžom s móšcnjom hjeru. My pak t temu pschiladujemy a ludžo to cžępja! Šura! to šu pėtne cžahy!

Wrót do Sserbow.

Šory módre, ja waš šnaju:
Ja šym sašo w šerbšim kraju,

Hdžez mi bydli wutroba.

Wšodnoselena ty štrona,

Wofšchewjaze šerbste hona,

Wy šcže moja domišna!

O, ja hižo šlyšchu s nowa

Šalėbroflincžne šerbste šlowa,

Ššlėdfku rėcz mi macžėnu;

Kotryčž jenaf w myšli nošchu,

We duchu waš wščitkich košchu,

Ššerbja s rjanej Lužicu!

Dženša rőžicžka mi kčžewa,

Dženša šbože mi šo šmėwa,

Kaž džen bėly nałetni!

Kajte žiwe pušotanje,

Kajte šbőžne šacžuwanje,

Šo šym sašo hjes wami!